

GLAS

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Kam in koliko?

Investicije so danes predmet živahnih razprav na številnih sejah in gospodarskih posvetih. Pri tem ugotavljamo, da investicijska politika naših gospodarskih organizacij odstopa od splošnih družbenih koristi predvsem v dveh smereh. Prav gotovo je povsem točna ugotovitev, da zadnje čase planiramo preveč investicij; drugo, mi manj pomembnejše pa je dejstvo, da levi delež vseh investicij namenimo za osnovna sredstva, medtem ko obratna prikriti puščamo v nemar.

Investicije tako naraščajo, da se nujno morajo zniževati ostale oblike potrošnje. Pri zadolževanju pa se vedno manj kaže tudi družbena odgovornost vseh tistih, ki posojila iščejo. Pogosto prav ti menijo, da je poglavitno to, da sredstva dobe, kdo pa jih bo plačal je zanje že postranska stvar. Težnja po povečanih investicijah se kaže tudi v letošnjih občinskih družbenih planih, zato bo v času rebalansa le-teh treba temeljito poseči prav v investicijska poglavja.

Zmotno bi bilo mišljenje, da želene investicije presegajo potrebe, vendar bi v mnogih primerih kazalo, da investicijskim vlaganjem spričo pomanjkanja sredstev, počakati. V tako intenzivnem tempu investiranja, kakršnega naše gospodarstvo še ni doživelo, podjetja čisto investirajo v tiste obrate oziroma oddelke, kjer bi se delovna storilnost lahko dvignila še brez investicij. Poiskati bi bilo treba notranje rezerve, ker obstoječe zmogljivosti še vedno niso stoodstotno izkoriščene. Z drugimi besedami; denar vlagamo tja, kjer bi ga lahko ustvarjali.

Vprašanje, ki terja široko obravnavo in trezen premislek je tudi razmerje med investicijami v obratna in osnovna sredstva. V gospodarstvu in celo v nekaterih politično teritorialnih enotah še vedno prevladuje mnenje, da je treba na kakršenkoli način zbrati sredstva za gradnjo in opremo predvidenih objektov, obratna sredstva pa bo zagotovila pristojna banka s krediti. Tudi dokumentacija za investicijska posojila v mnogih primerih je več ali manj pomanjkljiva, ker bi realno prikazovanje potreb po obratnih sredstvih lahko oviralo planirano investicijo. Naša praksa pozna celo nekaj takih primerov, ko so gospodarske organizacije v investicijskih zahtevkih navajale, da obratnih sredstev ne potrebujejo, ker jih bodo nadoknadile z boljšim izkoriščanjem zmogljivosti in s hitrejšim obračunom sredstev.

Rešitev dokaj zapletenega in koščljivega položaja glede obratnih sredstev zahteva tudi določene ukrepe. Odslej bodo komunalne banke neposredno kreditirale gospodarstvo. Vendar je ta organizacijska sprememba le del ukrepov, ki pa v prehodni fazi torej v času prenašanja pristojnosti na komunalne banke, še bolj otežkočajo zapleteni položaj. V glavnem pa so letošnji ukrepi glede obratnih sredstev mnogo bolj dosledni in strožji kakor lani. Zavedati pa se je treba, da kar čez noč ne bo mogoče izkoreniniti stare prakse podjetij. Upoštevati moramo dejstvo, da nekatere primere pri investicijskih vlaganjih ni mogoče preusmeriti tako naglo, že zato, ker jih še vedno ovirajo nekateri administrativni predpisi. Delitev dohodka je možno danes obračunavati še po starih predpisih, jutri že po novih, medtem ko v investicijski politiki tako nagel preokret le ni mogoč.

Pred pomembnimi konferencami občinskih odborov SZDL

Za širše razumevanje

NOVEGA GOSPODARSKEGA SISTEMA IN NEKATERIH NAJNOVEJŠIH SPREMENB V GOSPODARSTVU

V drugi polovici junija bodo v vseh občinah kranjskega okraja konference SZDL. Te konference bodo predvsem skušale čim bolj konkretno oceniti rast socialistične demokracije, razvoj komunalnega sistema in uveljavljanje novega načina delitve dohodka v gospodarskih organizacijah ter politično osvetliti nekatere najnovejše spremembe v gospodarstvu.

Z ozirom na obsežen dnevni red in odgovornost za pravilno oceno vsega družbenega dogajanja v komuni, bodo te konference nedvomno izredno pomembne. Osnovna naloga konferenc bo ne-

dvomno konkretno in kritično oceniti vse pojave ob uveljavljanju novega gospodarskega sistema in širjenja družbenega samoupravljanja, toda ne samo z gospodarske, marveč predvsem s politične plati.

No konferencah bo treba presoditi, zakaj se v nekaterih podjetjih ekonomske enote in s tem prenašanje pristojnosti na neposredne proizvajalce dobro uveljavlja, v drugih pa ne. Zakaj osebni dohodki naraščajo nesorazmerno hitreje kot delovna storilnost. Ker padajo plenu in čas, ko je Zvezna ljudska skupščina sprejela nekatere spremembe glede razpolaganja s sredstvi gospo-

darskih organizacij, bodo morali delegati razčistiti stališča tudi do teh stvari. Predvsem bodo morali najti pametna merila za odnos med pretirano visokimi željami po investicijah in realnimi možnostmi. Konkretno bodo morali razpravljati o težavah, ki so jih v posameznih podjetjih povzročile preširoke investicije v osnovna sredstva ob zanemarjanju obratnih sredstev itd.

Konference bodo morale prav tako odgovoriti, ali so vsi člani SZDL, neposredni proizvajalci, seznanjeni z novimi ukrepi v gospodarstvu, s pravicami in pristojnostmi vseh delovnih ljudi kot osnove za hitrejšo uveljavljanje teh ukrepov.

Važno vprašanje na konferencah bo tudi, kako se razvijajo sekcije v okviru organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva, kakšno je delo sekcij, ali so sekcije dobile svoje mesto, ki jim po statutu pripada. Marsikje glede tega in glede splošne skrbi za delovnega človeka v okviru stanovanjske skupnosti in krajevnega odbora še niso prišli daleč od besed. Pri mnogih je še vedno vkoreninjena miselnost, da je komuna občinski ljudski odbor in njegov administrativni aparat. Zato je treba kritično oceniti, koliko organi družbenega upravljanja v komuni opravljajo svojo nalogo in kakšni problemi se pri tem pojavljajo.

Da bodo konference lahko pokazale resnično stanje družbenopolitičnih in gospodarskih odnosov v komuni, je treba povabiti nanje čim širši krog ljudi, ki bodo lahko smotno sodelovali v razpravi in ki bodo tudi lahko prevzeli neposredno odgovornost za uresničevanje smernic, sprejetih na konferencah. Prav zaradi tega vsi občinski odbori SZDL v kranjskem okraju pripravljajo te konference skupno z občinskimi sindikalnimi sveti.

Pripravljalni odbor za organizacijo 100 km pohoda Prešernove brigade, ki bo organiziran v počastitev 20. obletnice ljudske vstaje, vabi vse borce bivše VII. SNOUB Franceta Prešerna na pohod. — Brigada bo krenila na pot 2. julija ob 7. uri iz Kranja preko Jamnika do Zgoranj Gorij ter se 4. julija udeležila okrajne proslave 20. obletnice ljudske vstaje na Poljanah nad Jesenicami.

Štab brigade in komande bataljonov bodo sestavljali tovariši, ki so brigado vodili v času NOB.

Udeležbo prijavite najkasneje do 25. junija občinskemu odboru ZROPJ ali občinskemu odboru ZB Kranj. Sporočite točen naslov, da bomo lahko pravočasno dostavili navodila za pohod!

V pripravi na pohod na Poljane

Kako bo s hrano in prenočišči

VSAKA ENOTA BO IMELA SVOJO KUHINJO — PRENOČIŠČA V PARTIZANSKEM STILU

Na posebnem sestanku v Kranju so se pred dnevi pogovarili predsedniki vseh občinskih pripravljalnih odborov za organizacijo pohodov na Poljane. — Razpravljali so o prehrani in prenočiščih za udeležence teh pohodov. Zato so v razgovorih sodelovali tudi glavni intendantni vsake enote.

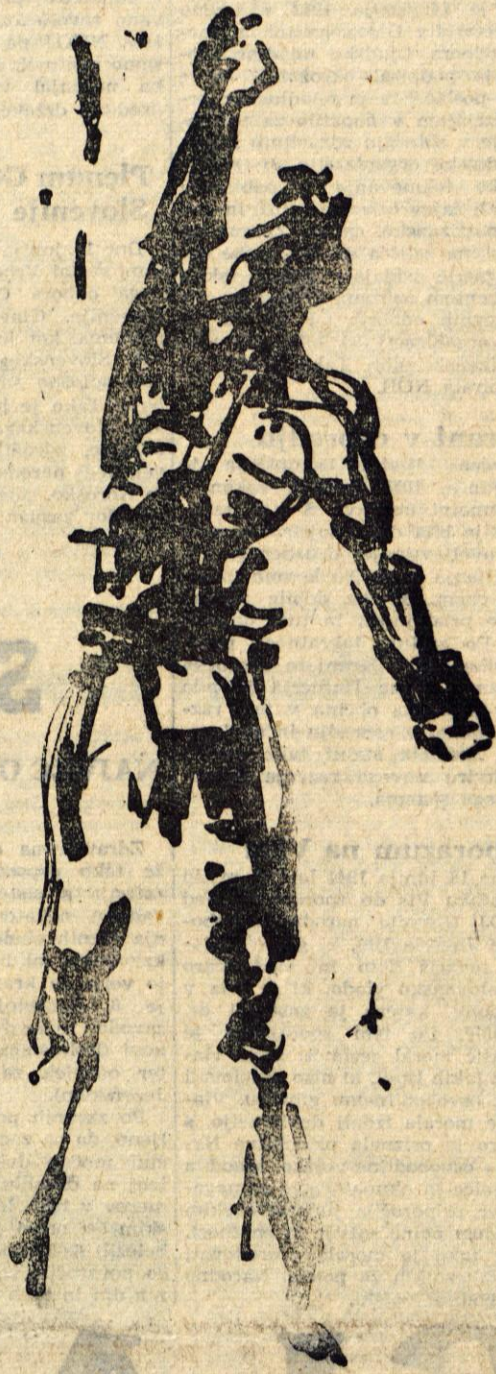
Priprave za pohode so v občinah že v polnem teku. V nekaterih občinah so se odločili, da bodo za prehrano partizanske enote na pohodu organizirali posebno potujočo kuhinjo. V Trzinu imajo že pripravljen tovornjak z vso potrebno opremo in kotli. V nekaterih občinah organizirajo mesta za kuhanje ob poti, tako da bodo prenašali oziroma prevažali le del kuhinjskega pribora. Na Jesenicah pa so ugotovili, da bodo lahko dokaj ceneje in kvalitetne-

je preskrbovali njihov Cankarjev bataljon naravnost z Jesenic. Za vse udeležence bodo namreč kuhali na Jesenicah in jim vsak obrok dovažali na določeno mesto. Vsekakor, vsaka enota bo imela svojo kuhinjo, za kar skrbijo posebne »intendanture«, kot je to bilo organizirano v času partizanov.

Podobno pripravljajo tudi prenočišča, ki naj bi bila v stilu partizanskega življenja. Največ

bodo prenočevali po podih, senicah, delno pod šotori in slično. — Vsi organizatorji so že obiskali kraje, kjer se bodo njihove enote zadrževale, ustavljale in hranile, zlasti pa tam, kjer bodo prenočevale. Udeleženci pohoda Prešernove brigade, ki bo šla iz Kranja, naj bi prvo noč prenočevali delno v Kropi in delno na Jamniku. — Domačini na Jamniku pa so bili domala užaljeni, češ da oni lahko preskrbijo udoben počitek za 1000 udeležencev pohoda. Podobni primeri so tudi v drugih krajih. — Ljudje v znanih partizanskih krajih skušajo pripraviti vse tako, da bi se v njihovem kraju partizanska enota čimdlje zadržala in čimugodnejše počutila — prav tako kot med narodnoosvobodilno vojno.

— L. c.

Ob 20-letnici vstaje, pravzaprav za okrajno proslavo na Poljanah nad Jesenicami, bo pripravljali odbor te dni izdal posebno brošuro. Razen nekaterih splošnih zapiskov iz zgodovine NOB, bo v brošuri izšla tudi Miha Klinarja »Rdeča kantača«, ki jo je že tudi uglasbil Radovan Gobec (en del te skladbe bo prvič izvajan ob proslavi na Poljanah). V brošuri je kantačo z ilustracijami opremil Jeseničan Jaka Torkar, eno izmed ilustracij danes objavljamo tudi mi. — Ilustracija nosi naslov — VSTAJA

Proslava v Kamniški Bistrici

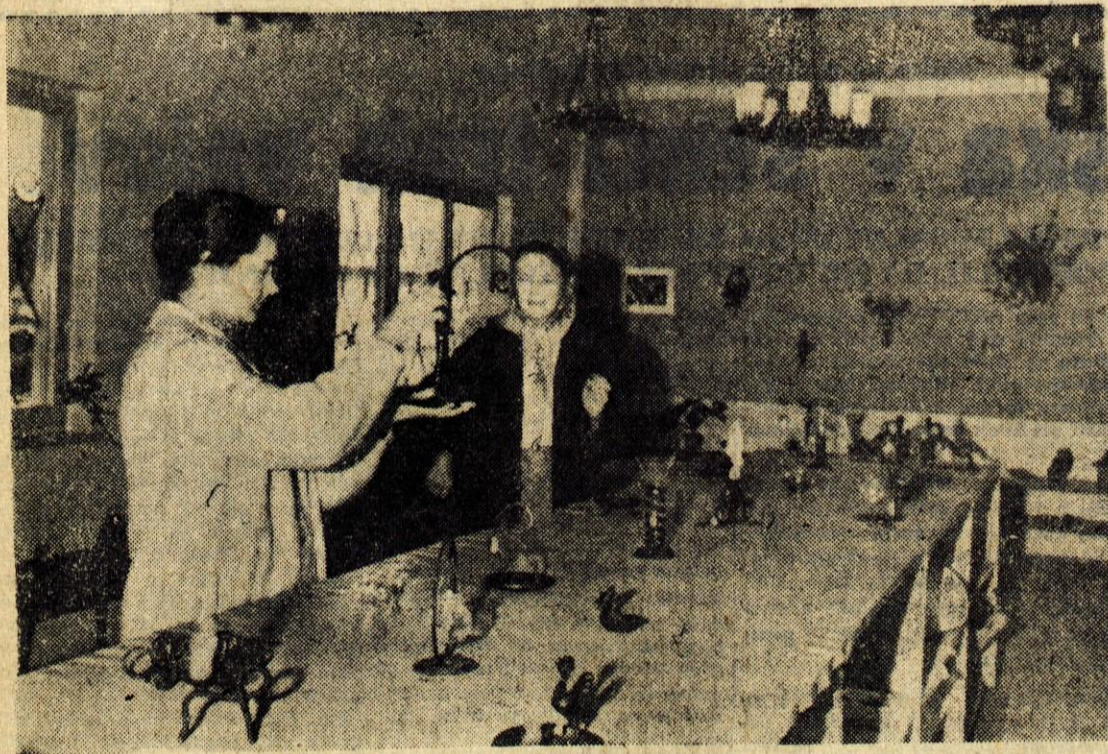
Krajevni praznik v Kamniški Bistrici združen s proslavo 20-letnice vstaje so prebivalci res lepo proslavili. — Otvoritev nove dvorane v prosvetnem domu so se udeležili predsednik občine Kamnik tov. Franc Vidervol, nekateri drugi gostje, stari borci iz časov NOB in prebivalci vseh vasi. Ob improviziranem napadu partizanov so se spomnili 9. junija 1942. leta, ko so prvič napadli nemško postojanko v Stahovici.

Zelo slovesna je bila tudi otvoritev razstave gospodarske dejavnosti. Rudnik Kaolina je prikazal proces pridobivanja tega dragocenega materiala za našo papirno industrijo, v slikah in grafiknih pa je nakazal razvoj rudnika in razgibano kulturno delo kolektiva. Podjetje »Silva« je razstavilo izdelke svojega lesno industrijskega obrata in prikazalo delo v gozdu in gozdni drevorednici. Prav

posebno pozornost so vzbudili gozdni prebivalci od ponosnega gamsa do najredkejšje ptice. Razstavljeno je bilo tudi najlepše rogovje divjadi iz bistriških gozdov.

V okviru šolske zadruge in delavnice ročnih spretnosti pa so uspeli svojega dela prikazati pionirji iz stranske šole.

Na razstavi se je ves dan trfo obiskovalcev.

V Kropi je najlepše urejen prodajni oddelek UKO, le škoda, da ga je tako težko najti.

OBRAZI IN POJAVI

praktični preizkušnji. Ljudje včasih proglašajo za nemoralno tisto, kar smo že davno spoznali za moralno. Škarje morale so dvojne. Odpiramo jih tako, kakor so jih odpirali naši stari očeti in pri tem večkrat zarezemo v krivico, ki se nam zdi v naši družbeni vrednoti povsem nevzdržna.

Sodobna basen

Povojni čas je radodarno delil politične in socialne pravice. Z zakonskimi predpisi imamo urejena številna področja. Delo je dobilo posebno vrednost in navedeni smo, da po zakonu več ne delamo razločka med delom. Toda zastareli nazori, odnosi med ljudmi in stari običaji ne čitajo besedila zakonov. Življenje teče mimo njih; pojave, ki so za usodo ljudi tako pomembni pa tehtamo s predvojnimi tehnicami.

Gre namreč za preprosto skrivnost, da predpisi in gesta o enakosti med ljudmi večkrat le preveč težko ujemajo korak v

Naj tudi tokrat ne izostanejo dokazi. Dokazi in statistični podatki so v sedanjosti skoraj nezgibni pripomoček, če hočemo kakšno misel razviti in zagovarjati.

Življenje se pravzaprav sestoji iz primerov. Primeri pa so številni. Naštevati ne bom prvega niti zadnjega, naštel bom samo nekaj podatkov in približnih dejstev, ki so na vso presenečenje resničnega izvora.

Morala sta se neke srečati.

To je najbrž sploh prvi pogoj, da si fant in dekle zmerita krvni

prišlek. Fant je bil delavec in sib proglašajo za nemoralno tisto, kar smo že davno spoznali za moralno. Škarje morale so dvojne. Odpiramo jih tako, kakor so jih odpirali naši stari očeti in pri tem večkrat zarezemo v krivico, ki se nam zdi v naši družbeni vrednoti povsem nevzdržna.

Cinik bi dejal še prepričljivo: nepotrebno izgubljanje časa.

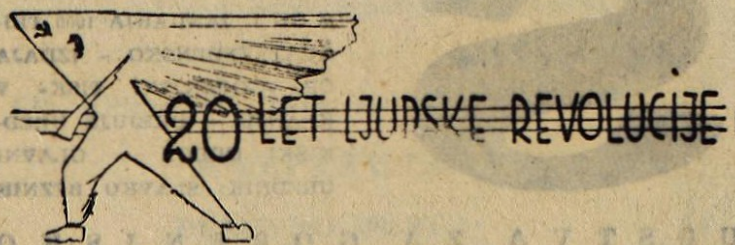
Toda ljubezen je že od nekdaj skakala čez plotove, čeprav so jo takerat smatrali za nemoralno in ji z vsemi mogočimi sredstvi zavijali vratove. Danes bi jo morali bodriti pa smo prezgodaj iznašli merilo intelektualne neenakosti.

In da ne bo pripovedovanje izvenelo preveč ljubezensko sentimentalno (operete namreč povojni svet več nemara) bom končal brez filmskega konca.

Mesto in vsi, ki znajo govoriti, niso molčali. Studentka se je izpridila. Nekateri so svetovali, zmaževali z glavami, zaključili pa je bil vedno isti: studentka in delavec ne spadata skupaj.

Morda je to res in psihologi bita življenjski pojav lahko proučili. Najbrž so ga že. Imajo prav, če zagovarjajo in znanstveno majojo z glavami.

Toda zakaj ne pustimo, da o teh stvarih odločajo ljudje, ki se jih življenje tiče. Ljudje res ne bi smeli biti enaki samo na papirju.

Mladina v NOB

Današnji podpredsednik Izvršnega sveta Slovenije Stane Kavčič je 14. junija 1943 v imenu sekretariata Glavnega iniciativnega odbora Ljudske mladine Slovenije podpisal okrožnico, ki je bila poslana vsem mladinskim organizacijam v nopolitno za tekmovalno v zbiranju zdravilnih zelišč. Mladinske organizacije so izvedle široko tekmovalno v nabiranju raznih čajev oziroma zelišč in gob za partizanske enote. Zbrana in posušena zelišča so mladinske organizacije oddajale gospodarskim referentom oziroma komisijam pri krajevnih odborih OF ali pa, če teh organizacij ni bilo, najbližji partizanski enoti. Tako je mladina podpirala NOB.

Kranj v ospredju

Zvezna ljudska skupščina je 16. junija 1955 sprejela zakon o komunalni ureditvi. S tem zakonom je bila dana najširša osnova za uveljavljanje družbenega upravljanja v okviru komun oziroma občin, ki so dobile mnogo večje pristojnosti in tudi dolžnosti. Po zaslugi takratnega predsednika ObLO Kranj in zveznega poslanca Vinka Hafnerja je bila prav kranjska občina v tem razvoju dokaj v ospredju in med prvimi izdelala statut take občine v okviru novega razvoja komunalnega sistema.

Sporazum na Visu

Dne 16. junija 1944. leta je prišlo na otoku Vis do sporazuma med NKOF (Komite narodne osvoboditve Jugoslavije), ki ga je zastopal tovariš Tito in med staro jugoslovansko vlado, ki je bila v Londonu, katero je zastopal dr. Subašić. Po tem sporazumu je Subašić moral sestaviti novo vlado iz takih ljudi, ki niso sodelovali proti osvobodilnemu gibanju. Vlada je morala izdati deklaracijo, s katero je priznala pridobitve Narodno osvobodilne vojske, obsodila izdajalce in okupatorjeve pomagače ter priporočila jugoslovanskim narodom polno sožitje in enotnost. Prav tako je morala posredovati pri zaveznikih za pomoč Narodno osvobodilni vojski.

GLAS BRALCEV

KAKŠNI SO PRAVZAPRAV PREDPISI?

Če ne bi bila sama priča temu dogodku, ki ga bom opisala, prav gotovo ne bi mogla verjeti, da se kaj takega lahko pripeti. Zgodil se je 29. maja pred Lekarno v Kamniku.

Ura je bila pol osmih, torej pol ure po času, ko lekarno zaprejo in je treba zdravila jemati pri dežurnem okencu. Ob tem času je prišlo mlado dekle in zelo vladno zaprosilo za neka zdravila, češ da je očetu zelo slabo in da ne bo mogel spati zaradi bolečin. (Če sem prav razumela, je želela neko pomirjevalno sredstvo). Pokazala je tudi

Ob 20. obletnici Ljudske revolucije

ODKRITJE SPOMINSKEGA KAMNA V NEMILJAH NEMILJE — Organizacija Zveze borcev Podolca — Jamnik — Nemilje bo v nedeljo 2. julija, odkrila spominski kamen dvema neznanim borecema, ki sta padla v prvih dneh januarja 1944. leta pod Mohorjem. Odkritje spominskega kamna bo ob 15. uri popoldne, združeno s krajšim kulturnim sporedom, kjer bodo nastopili recitatorji in pevski zbor iz Besnice. Tej svečanosti bo prisostvovala tudi Prešernova brigada, ki bo prav te dni tu na pohodu proti Poljanam nad Jesenicami, kjer bo osrednja gorenjska proslava v počastitev 20. obletnice Ljudske revolucije.

Usnela razstava JLA

Jesenice — V počastitev 20-letnice Ljudske revolucije je Občinski odbor združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev Jugoslavije organiziral razstavo razvoja jugoslovanske ljudske armade. Razstavo so v navzočnosti predstavnikov družbenih in političnih organizacij, bivših borcev in članov združenja rezervnih oficirjev odprli minuli četrti zvečer v veliki dvorani Delavskega doma na Jesenicah. Razstavljene predmete so si ogledali mnogi obiskovalci, največ pa je bilo šolske mladine. Vsaka večja skupina si je ogledala tri vojaške filme.

Ljudje in dogodki

V nekem neprizadetem zaporedju vrtijo že mesec v sodni palači v Jeruzalemu najprejresljivejši dokumentarni film naše zgodovine. Ta sodni proces, skozi usta številnih prič, izpričuje nemisel naše civilizacije. Občasna pravniška nasprotja, matematično izračunan dokazni postopek, kakšna skrita filozofska misel in Eichmannova steklena celica, pač ne nadomestijo splošnega vtisa, da je v dvorani skoraj tretjina sedežev praznih. Nekočliko več zanimanja od lastne zgodovine bi pričakovali od naroda, ki so mu nacistični zločinci v taboriščih vpepelili 6 milijonov ljudi. Mar je rana preteklosti na tej židovski koži res tako boleča, da je v sodni palači nihče ne želi zopet odpirati?

Sodni proces proti Eichmannu ima v pravnem, političnem in moralnem smislu toliko neobičajnih značilnosti, da je potrebno, če jih uvodoma spoznamo. Vse pravosodne posebnosti so služile nemškimi pravnimi teorijami, ki so jih v zadnjem času polni nemški časopisi, za izhodišče pravnih razprav. Najbrž v vseh teh razpravah ne gre zato, da bi nemškemu narodu skušali odpreti oči. V številnih člankih namreč ni najti misljenja, ki bi odgovornost za nacistične zločine, vsaj del

krivde za zverstva in pokole milijonov ljudi, prisodil narodu, ki je z verno natančnostjo izpolnjeval gesla nacistične klike. Kajti ni mogoče preko dejstva, da je volja države in stranke imela v nemškem narodu svoje zaledje. Nemška vojska ni bila sestavljena iz robotov in lutk, prav tako industrija, tehnika in znanost. Razlogi obširnega pisanja v nemških revijah ob Eichmannovem procesu imajo do ločen političen namen.

Najprej je tukaj sporno vprašanje pristojnosti. Nemško stališče, da izraelsko sodišče ni stvarno pristojno, da sodi o Eichmannovih zločinih, ker ta krat, ko je Eichmann zagrešil te zločine, ta država pravno sploh še ni obstojala, je samo pravna spekulacija, ki ima izrazito politično hrbenico. — Razen tega trdijo, da je Eichmann storil zločine sicer nad židi, toda v povsem drugi državi: nacistični Nemčiji. Prav tako pravijo, da Eichmann svojih pokolov ni napravil samo nad židi, ampak nad vsem človeštvom. Zločini, ki jih je zakrivil Eichmann, se ne tičejo samo židov, temveč vseh ljudi, ker so v pojem človeštva vključeni vsi narodi. Sodbo lahko izreče samo sodišče, ki ga zastopa človeštvo

in ga sestavljajo vsi narodi. Podobnih pravnih ugovorov bi iz nemškega tiska lahko našli še nič koliko in za vsako takšno pravno trditve bi lahko zbrali številna pravna načela, ki bi na koncu pokazala, da bi bilo pri upoštevanju veljavnih pravnih načel sploh težko Eichmannu kaznovati, ker je prvič zelo sporno in težko odrediti, katero sodišče je stvarno pristojno in drugič, sodišča, ki bi ga sestavljali vsi narodi — kratkoma ni.

Na drugi strani gre za kvalifikacijo Eichmannovega zločina. Nemci so odkrili, da izraelski kazenski zakonik ne pozna podobnega kaznivga dejanja, ki bi odgovarjal Eichmannovim zločinom. Pri Eichmannu gre za množičen pokol židov in to je več kakor običajen umor v smislu kazenskih zakonov. Ni potrebna posebna pravniška bistrost, da odkrijemo v teh razpravah preprosto igro besed. Eichmannovi zločini so gotovo nova oblika kaznivga dejanja, ki je mnogi nacionalni kazenski zakoniki ne poznajo. Nobenega dvoma pa ni o tem, da je to lahko le težja oblika kaznivga dejanja kot navaden umor.

Nekateri pravni izvedenci so šli celo tako daleč, da imajo rasni zločin, ki

ga je storil Eichmann, za manj težak kot navaden umor, ker ga je storil umor iz nekega egoističnega motiva, zaradi osebne koristi, ali iz maščevanja, po volji države. — Morilec stori brez individualnega odnosa do zločinca, ali sicer iz kakšnega drugega motiva. Eichmann in njegovi sotoristci pa so ubijali po naročilu države. To trditve ovreže že dejstvo, da volja države ločene od ljudi ni.

Te nevezdrne pravne teze se je oprijela tudi obramba. Servatius se na procesu trudi, da dokaže, da Eichmann zločinov ni zakrivil samostojno. Bil je samo, kolesček v nacističnem stroju nasilja, za katerega pa ne vedo, kdo je njegov inženir in kdo ga je poganjal.

Obtožba stoji na stališču, da je Eichmann kriv. Verjetno samo zato, da bi nasprotovala obrambi, ki trdi, da ni kriv. — Po dosedanjem poteku obravnave in številnih znanih lahko sodimo, da tožilec in posebno še sodišče ni v prvi vrsti usmerjeno na obravnavanje dejanskega stanja zločina, temveč bolj na postranske manj važne okoliščine, ali je zločin napravljen zavestno in samoiniciativno. Kaže, da je sodišče subjektivni odnos do zločina važnejši kot zločin sam.

TE DNI PO SUETU

PAKET Z DUNAJA — Pred dnevi so objavili vsebino memorandumov, ki ga je premier Hruščev izročil predsedniku Kennedyju na Dunaju. V memorandumu je govora o nuklearnih poizkusih, razorožitvi in Nemčiji. Sovjetska zveza je voljna ustaviti vse poizkuse z atomskim orožjem. Prav tako so Rusi pripravljeni sprejeti zahodne predloge o kontroli nad atomskimi poizkusi, če Zahod sprejme načelo popolne razorožitve. Glede Nemčije in Berlina pa pravijo, da je podpis nemške mirovne pogodbe neodločljiv. Najboljši rešitev za Berlin je, da spremeni Zahodni Berlin v svobodno demilitarizirano mesto, kajti okupacijski režim je po sovjetskem mnenju izgubil vsak smisel.

RAZGOVORI V EVIANU NA MRTVI TOČKI — Primerjava stališč francoske in alžirske vlade na dveh zadnjih sestankih je odkrila globoka nesoglasja v nekaterih bistvenih vprašanjih. Alžirska delegacija bi bila voljna nekaj popustiti, toda samo na gospodarskem področju. Najbolj sporno je za sedaj vprašanje Sahare, ozemlja, na katerem bi prav tako morali uveljaviti pravico samoodločbe prebivalstva. Glede evropskega prebivalstva v Alžiriji so mnenja, da to ne pomeni nerešljivega problema, znaki pa kažejo, da je za Francijo zelo važno, da bi ohranila gospodarske in politične pozicije v Alžiriji.

Nepričakovano, toda zelo ostro so načeli razgovore o francoskih oporiščih. Alžirska delegacija nasprotuje, da bi imela Francija na njenem ozemlju vojaška oporišča. Razlike v glediščih so se razširile tudi na usodo francoskega administrativnega in policijskega aparata in na način, kako bi izvedli referendum.

REPUBLIKANCI V PROTIOFENZIVI — Prvaki republikanske stranke v Kongresu so pozvali vlado, naj stori »energične politične poteze« in naj »pokaže svojo moč«. Razgovori z Rusi so samo zaplavljanje energije — trdijo voditelji ameriške opozicijske stranke. Predlagali so, naj bi Kennedy določil skrajni rok za ženevske pogovore o nuklearnih poizkusih. Ta rok naj bi bil največ tri mesece. Če se v tem času ne bi sporazumeli, bi ZDA smatrale, da imajo proste roke glede izvajanja poizkusov.

Kongresna večina pa je sprejela Kennedyjeve poglede, da so razgovori s Sovjetsko zvezo na različnih ravneh lahko koristni in da je treba na take razgovore odlej gledati kot na sestavni del zunanje politike ZDA.

V ZENEVI SE VEDNO NI NAPREDEKA — Po splošnem mnenju političnih opazovalcev osnovna nasprotja na ženevski konferenci o Laosu še vedno niso izhajena. Veliko pričakujejo od sestanka voditeljev treh laoskih političnih strank, ki se bodo predvidoma sestali v Zürichu. Od sporazuma med temi voditelji zavisi napredek na konferenci.

TAJNI SESTANEK V MILANU — V Milanu so bili te dni pogovori med delegacijama leopoldovske vlade in Katange. Razgovori so se nanašali na udeležbo Katange na zasedanju kongoškega parlamenta v Leopoldvillu, ki ga je sklical Kasavubu.

NEREDI V JUŽNI TIROLSKI — Južnotirolski nacionalisti so pred dnevi poglani v zrak okrog 20 stebrov električnih daljnovodov v raznih krajih Južne Tirolske, predvsem v industrijski pokrajini okrog Bolzana. Materialna škoda še ni ugotovljena. Aretirali so deset sumljivih oseb.

BOLIVIJA V TEŽKI KRIZI — Zadnje vesti iz La Paza govore o veliki stavki rudarjev iz rudnikov kosira in o »pohodu lačnih«, to je o tisočih delavcev, ki so se napotili proti prestolnici. Vlada je ukinila vse ustavne svoboščine. Aretirali so številne sindikalne delavce.

V Boliviji je veliko rudnih bogastev. Rudarji, ki delajo v zelo težkih okoliščinah ob bedni plači, so v zadnjem času večkrat zahtevali zvišanje plač. Skope vesti, ki prihajajo iz te države, govore o zelo težkem notranjem položaju.

KATERI KO BO BOLJSI

SKOFJA LOKA — Da bi kar najbolj poizvel delo krajevnih odborov na svojem območju je občinski odbor SZDL Skofja Loka razpisal tekmovalno med posamezniki krajevnimi odbori. KO bodo tekmovali v tem, kdo

bo pridobil največ novih članov SZDL in kdo bo razvil največjo aktivnost na vseh področjih družbenega in političnega življenja.

Najboljši krajevni odbori SZDL bodo nagrajeni in bodo imeli prednost pri dodelitvi za ureditev in opremo klubskih prostorov SZDL.

Kako se pripravljamo za Poljane

Gorenjska v senci treh valov

ZAKAJ JE NEMŠKI PRESELJEVALNI URAD NA BLEDU 31. JULIJA 1941 NEPRIČAKOVANO OBJAVIL SPOROČILO, DA NE BODO VEČ SELILI LJUDI Z GORENJSKE

Cez dobrih 14 dni bodo že po vseh naših krajih pripravljeni na veliki množični pohod na Planino nad Jesenicami, kjer bo 4. julija osrednja okrajna proslava ob 20-letnici Ljudske revolucije. Na udeležbo se pripravljajo športniki, mladina, delovni kolektivi, zlasti pa organizacije Zveze borcev NOV, rezervni oficirji in druge. Ob tem pa se zlasti preživeli borci radi spominjajo nekdanjih dogodkov.

Iz IV. zvezka »Gorenjska v borbi za svobodo«, ki ga je pravkar izdal Muzej revolucije v Kranju, povzemamo del pripevka Miha Klinarja o splošnih dogodkih in razvoju osvobodilnega gibanja na Gorenjskem v tistem času, o preprečenih nemških načrtih, da bi »v treh valovih«, kot so to imenovali, izselili večino prebivalstva Gorenjske in tako izpolnili osebno Hitlerjevo povelje: da je treba to zemljo čimprej napraviti nemško, tako nemško kot je Gornja Štajerska.

PRI MIZARJU NA BRDU Po zaključni konferenci CK KPS, ki je bila v Ljubljani prve dni junija 1941. leta, so sledila

gorenjskih okrožij: Tomo Brejc za okrožje Kamnik, Jože Gregorčič za okrožje Jesenice ter Franc Vodopivec za okrožje Kranj, so se sestali v hiši nekega mizarja na Brdu pri Ljubljani. Na njihovo posvetovanje sta prišla tovariša Edvard Kardelj in Aleš Bebler. Po podrobnih pojasnilih sekretarjev o stanju na terenu ter o razpoloženju prebivalstva, je tovariš Kardelj predlagal, kako naj potekajo priprave za oboroženi boj proti okupatorju na Gorenjskem. Aleš Bebler pa je govoril o pomenu in nalogah revolucionarnih komitejev, ki jih je treba takoj organizirati.

Na Jesenicah in v Kamniku je

bil že organiziran revolucionarni vojni komite. Le v okrožju Kranj ga še ni bilo. Toda okrožni komite KPS je bil tudi tu delaven. Na svoji seji je sklenil, da pospeši zbiranje orožja in municije, sanitetnega materiala, živeža in obleke, da pripravi bunkerje in drugo za ilegalce, da bo pohitel z zbiranjem denarja za osvobodilno gibanje itd. Deset dni po posvetovanju je prišel v Kranj Tomo Brejc. Sestel se je s Francem Vodopivcem, ki je bil že pripravljen predlog za sestavo Vojnega revolucionarnega komiteja (Franc Vodopivec, Franc Mrak, Franc Nartnik, Rudi Papež in Jože Janežič).

Dne 22. junija 1941 se je zgodilo to, kar je predvideval CK KPJ že

Po nedavnem odkopu neznanih trupel na Razstovki

VOZEL SE ODVIJA

»SEDAJ SE DOBRO SPOMINJAM,« pravi komisar Druge čete Kranjčevega bataljona, tovariš Lovro Omahaen-Orlov iz Zadvara. »PO VSEH ZBRANIH PODATKIH JE RAZVIDNO, DA TO NISO BILI NEMCI, MARVEČ PARTIZANI,« ugotavlja Martin Prešeren v Muzeju NOB v Kranju

Pred tednom so gozdni delavci Nihče ni vedel, da bi bili kdaj kopali ceste na Razstovki prikolli na tem mestu pokopani partizanci na Jelovici. Nenadoma izšli. Člani komisije in drugi so so pod krampi in lopatami opazili začeli spraševati in iskati podatke. Človeške zobe, zatem čeljusti...! Po izjavi Mirka Ambrožiča v Opustili so delo na tem mestu Čeljusti, bi to utegnili biti trupla ter stvar prepustili pooblaščenim vojakom, kajti tam, kot komisiji.

IZ NAŠIH KRAJEV

Pred mladinskimi lokalnimi delovnimi akcijami

400 brigadirjev v Loki

SKOFJA LOKA - Občinski komite LMS v Skofji Loki je prav te dni sredi priprav, da bo spredel preko 400 brigadirjev iz Pule, Zagreba in Murske Sobote, ki bodo v Skofji Loki dva meseca delali opeko za gradnjo športnih objektov in nove šole na Trati. Brigadirji bodo stanovali v poslopju osnovne šole v Skofji Loki. Vsekakor je ta pobuda občinskega komiteja vredna pohvale in priznanja.

Mladi glasbeniki

Glasbena šola v Kamniku je za zaključek šolskega leta pripravila uspešen nastop gojenec, orkestra in baleta. Prireditelj je bila v dvorani »Solidarnosti« in je bila skrbno pripravljena.

Počastitev krvodajalcev

Občinski odbor RK v Kamniku je minulo nedeljo organiziral akademijo v počastitev krvodajalcev. Najpožrtvovalnejši krvodajalci so dobili nagrade. Podeljena je bila ena zlata in 20 srebrnih značk. Na akademiji je govoril predsednik občinskega odbora RK, dr. Kirm, program pa so izvajali pionirji.

Vsi bodo pomagali

SKOFJA LOKA - Priprave za gradnjo nove osemletke na Trati so končane. Šola bo stala približno 150 milijonov dinarjev in bo predvidoma zgrajena v 4 letih.

Tamkajšnji prebivalci si zelo želijo, da bi bila šola čimprej zgrajena, zato so na pobudo Občinskega združenja ustanovili odbor krajevnih organizacij SZDL za pospešeno gradnjo. Vsi prebivalci bodo pomagali pri gradnji. Na sestankih so sklenili, da bodo sami opravili vsa zemeljska dela, da bodo okoliški kmetje prispevali les in

Modna revija

Kranj - Konfekcijski in pletilski odtok Tehniške tekstilne šole in Tovarna pletenin »Spik« pripravljata MODNO REVIJO, ki bo v četrtek, to je jutri, 15. junija ob 20. uri v dvorani STTS na Primorskem. Z izdelki bo sodelovala večina slovenskih tekstilnih tovarn. 22 manekenk bo prikazalo 78 modelov, katerih odkup bo možen takoj po reviji.

Samí so uredili igrišče

Kamnik - Ob blokhi na Župančičevi cesti so pionirji sami po čistili grmičevje in oklestili odvečno drevje, da so si tam lahko uredili majhno igrišče z gugalnicami, peskovnikom in z drugimi igralnimi pripomočki. Njihovo veselje pri igranju je sedaj popolno, saj je združeno z zavestjo, da so svoje proste ure res pravilno izrabili.

na majski konferenci v Zagrebu: Nemčija je napadla Sovjetsko zvezo. Partijske organizacije so v mnogih krajih že isti dan imele sestanke, na katerih so razpravljale o tem najnovejšem dogodku ter opozarjale komuniste, naj bodo pripravljani in naj se umaknejo v ilegalo. Ta dogodek je vsekakor prehitel priprave za vstajo, ki naj bi bila začela ob vdoru Nemcev čez mejo v Sovjetsko zvezo. Morali so pospešiti priprave. Zato so že ta dan šli v gozdove po partizane z Jesenic na tudi iz drugih krajev Gorenjske. Tri dni kasneje - 25. junija je odšla v ilegalo večja skupina članov KP iz Trziča. Nemške aretacije komunistov pa so še pospešile odhod v ilegalo. Med že aretiranimi komunisti, ki jim ni uspelo, da bi se umaknili pred to nevarnostjo, je bila na Jesenicah tudi nekdanja sekretarka jeseniškega okrožja, Marija Zumer - Počotni-

Za izdelovanje opeke bodo nabavili stroje in upajo, da bodo s pomočjo brigadirjev lahko izdelali več tisoč kosov opeke na dan. Za to lokalno delovno akcijo se je prijavilo tudi precej domačih mladincev in mladink.

V. R.

Dober uspeh

Na gimnaziji v Kamniku je bil ob koncu šolskega leta dosežen lep uspeh. Izdelalo je 89,6 odstotka učencev. Med 149 učenci zavrsta jih je bilo 11 odličnih, 24 prav dobrih, 73 dobrih in 24 zadostnih. Popravni izpit ima 15 učencev, dva pa bosta razred ponavljala.

Lokalno ljudsko posojilo

Ker v letošnjem družbenem planu ni bilo moč zagotoviti sredstev za ureditev družbenih prostorov, ki jih predvsem po vaseh močno primanjkuje, bo občinski odbor SZDL v Trziču v ta namen razpisal posojilo, s katerim bi zbrali približno 4 milijone dinarjev. S posojilom bi uredili predvsem prostore v Kovorju, Lešah, Lomu in Podlublju.

Napad z nožem

Preteklo nedeljo je bila v Predvorju gasilska veselica. Ko se je I. T. vračal z družbo z veselice, sta ga ob pol eni uri zjutraj napadla dva neznanca z nožem. Pri napadu sta I. T. neznanca večkrat zabodla z nožem v hrbet. Napadnega so takoj prepehali v bolnišnico. S poizvedbami za storilce se nadaljujejo.

Sončno vreme na južnem Jadranu

Dijaki III. razreda Tehniške srednje šole na Jesenicah so ekskurzijo za ogled Železarne Sisak in posebnosti mesta Splita izkoristili tudi za trodnevni odhod na Jadranu. Iz Splita so se odpravili s parnikom v prelepo Jelso na Hvaru, kjer ne poznajo dežja in hladnega vremena. Dijaki so se kopali v svojstvenem naravnem kopališču in si razen tega ogledali znamenitosti Jelse in okoliških krajev, ki razpolagajo s slikami Ticianove in Veronesove šole. Jelsa na otoku Hvaru je zaradi blagega podnebja in romantične več kot prikladna za šolske ekskurzije.

kova. Aretirane komuniste z Jesenic so Nemci najprej odpeljali v Celovec, od tam pa v uničevalna taborišča. V noči med 29. in 30. julijem so gestapovci aretirali tudi osumljene komuniste v Skofji Loki. Odhodi prvih partizanov v gozdove so Nemce zaskrbeli. O tem priča ohranjeno Handlovo poročilo z dne 3. julija. Vendar so bili ter po planu, ki je bil sprejet v Celovcu in po dogovoru v Zagrebu naj bi večino tukajšnjega prebivalstva izselili v »treh valovih«, kot so oni to izseljevanje imenovali. Prvi »val« je bil določen za začetek s prvim julijem. Začeli so na Jesenicah. Izseljenci so smeli vzeti s seboj le toliko, kolikor so mogli nesti. Vse druge njihovo imetje pa je bilo zaplenjeno za ureditev nemštva na Gorenjskem. V naslednjih dneh so Nemci začeli izseljevati še v Kranju, Trziču in v Skofji Loki kakor tudi na podeželju. Okolico Kranja je zajel ta »val« 5. julija 1941. Vse te ljudi so začasno zaprli v Skofjeve zavode v Sent Vidu nad Ljubljano, ki so jih sprejemili v razseljeniško taborišče.

13. avgusta 1942 padlo precej Nemcev.

Ta domneva pa ni bila samo njegova. Ko so se namreč takrat Nemci vračali s hajke na Jelovici, so do Rudnega pripeljali dva ujeta partizana. Tam pa so ju ustrelili. S tem je bila zabrisana sled, kaj se je bilo zgodilo na Jelovici. Po domnevah prebivalstva je bilo možno, da so se Nemci poslužili dveh ujetih partizanov za prekop svojih lastnih žrtev. Da pa bi stvar ostala skrita, so ta dva partizana ustrelili.

Izkopavanje grobišča pa je ovrglo to ugibanje. Ob okostjih so našli številne predmete oziroma opremo (šotorska krila, deke, čevlji, nahrbtniki, porcije ter konzerve) iz opreme bivše jugoslovanske vojske.

Nastalo je drugo prepričanje: pokopani niso Nemci marveč partizani. A kateri?

Prvo potrdilo za to ugibanje je že v knjigi »Pohod II. grupe odredov na Stajersko«, kjer Mekinda opisuje prav ta kraj 12. avgusta 1942, in pravi:

»Ob pol dvanajstih trčimo na kolono Nemcev, ki je prišla iz Visokega vrha. Vse okrog so bile zasede, pot zaprta! Na juriš! Pade Lojze (sekretar). Lipe in Drago. Nemci hitro obkoljujejo in zavzemajo vse višine naokrog. Po cesti (verjetno iz Rudnega) prihajajo kamioni. Počasi se umikamo proti vrhovom. Le-te pa so že bili zasedli Nemci. Ob 23. uri ponoči znova jurišamo. Spet odbiti! Čakamo zore...«

Zadnje dni pa se je že javilo nekaj živih prič, ki znova potrjujejo domnevo, da so to pokopani borci Kranjčevega bataljona. Največ je povedal Lovro Omahaen - Orlov iz Zadvara.

»Sedaj se dobro spominjam tistega kraja,« pravi on. »On je bil komisar Druge čete Kranjčevega bataljona. Spominja se, da so nešli na neki vrh. Borci so nenadoma opazili, da so prišli v zasedo. Začel se je boj. Nemci so stiskali obroč. Prvi je padel Lojze. Partizani so se zaman skušali prebiti. Ob 11. uri ponoči so znova jurišali. Takrat je padel še Johan Berčan. Niso prodri! Čakali so zore. Sele takrat so uspeli. «Zdesetkani smo se umikali nekam v smeri proti Radovljici,« pravi Orlov, ki kot Ljubljčanin ni dobro poznal teh krajev.

»Sedaj se dobro spominjam tistega kraja,« pravi on. »On je bil komisar Druge čete Kranjčevega bataljona. Spominja se, da so nešli na neki vrh. Borci so nenadoma opazili, da so prišli v zasedo. Začel se je boj. Nemci so stiskali obroč. Prvi je padel Lojze. Partizani so se zaman skušali prebiti. Ob 11. uri ponoči so znova jurišali. Takrat je padel še Johan Berčan. Niso prodri! Čakali so zore. Sele takrat so uspeli. «Zdesetkani smo se umikali nekam v smeri proti Radovljici,« pravi Orlov, ki kot Ljubljčanin ni dobro poznal teh krajev.

Spričo potreb in naglega razvoja gospodarskih dejavnosti se je na Gorenjskem več kakor deset let čutila potreba po ustanovitvi neke organizacije, ki bi skrbela za urejanje hudournikov in regulacijo rek. Vendar pa tega dalj časa kljub nujnosti ni nihče resno reševal. Težnja po ustanovitvi tovrstne organizacije je v povojnih letih dobila svoj odmev tudi na občinskih in okrajnih sešanih, kjer so odborniki zahtevali, da je treba začeti tudi z regulacijo vodotokov, z zavezovanjem hudournikov in z gradnjo komunalnih naprav. Te zahteve so podprli tudi ostali prebivalci in pomladi leta 1958 je bil formiran pripravljalni odbor za ustanovitev vodnogospodarske organizacije, ki je na obnem zboru novembra istega leta dobila naziv Vodna skupnost Gorenjske.

V letih 1959 in 1960 je Vodna skupnost Gorenjske v svojem programu predvidevala gradnjo 36 hudourniških objektov, od katerih

Od tam so jih od 5. do 8. julija z vlaki prepehali v Srbijo.

NE BOMO VEČ!

V zvezi s tem izseljevanjem je Osvobodilna fronta organizirala posebne demonstracije na ljubljanski železniški postaji, ki so že pokazale množičnost osvobodilnega gibanja.

Dne 13. julija se je začela vstaja v Srbiji in položaj za Nemce je postal nejasen. Zaradi tega so trenutno ustavili nasilno izseljevanje. Devet dni kasneje - 22. julija pa je počela prva partizanska puška tudi v Sloveniji. Nekaj dni za tem je Nemce presenetila vstaja v kamniškem območju. V njihovo izselitveni načrt se je zarezala nova, nepredvidljiva razpoka. Policijske sile, namenjene za izseljevanje Slovencev, so bile nenadoma postavljene pred novo, še težjo nalogo: boj s partizani. Trudile so se, da bi »pomirile« prebivalstvo in preprečile razširitev vstaje. Zato so začasno prenehali s preseljevanjem. Cutili so, da bi novo izseljevanje v tem trenutku lahko povzročilo splošen upor. Ta-

Zagonetni obroč najdenega grobišča se torej odvija. »Po vseh zbranih podatkih je razvidno, da to niso bili Nemci, marveč partizani,« ugotavlja Martin Prešeren v Muzeju NOB v Kranju. O štirih izkopanih okostjih so delno že znani tudi podatki. Omenjene so štiri žrtve, izmed katerih sta dve imeni popolni: Lojze Moškrč ter Johan Berčan. Kdo sta ostala dva: Lipe in Drago, to trenutno še ni znano.

Domneva se, da so Nemci s pomočjo dveh ujetih partizanov, ki so jih potem ustrelili, sami pokopali padle partizane. Njihovo poročilo po tej hajki tudi omenja 6 padlih ter 8 ujetih. O ujetih ni nič znanega. K padlim pa so morali prištevati tudi ustreljena partizana v Rudnem.

Odkril se je drobci dogodkov o bojih in junaštvu partizanov v jelovških gozdovih v času osvobodilne vojne.

I. c.

Stanovanje v petih mesecih

Lične weekend hišice in manjše lesene stanovanjske hiše Jeleno-industrijskega podjetja »Jelovica« s Trate pri Skofji Loki so dozo znane domala po vsej Jugoslaviji. Letos pa je omenjeno podjetje prvič poskusilo še z izdelovanjem montažnih vrstnih hiš. Pred tremi tedni so začeli pripravljati temelje, predvidevajo pa, da bodo stanovanja vseljiva že v mesecu septembru letos. Gradnja teh

stanovanj je približno 15 odstotkov cenejša od klasične gradnje, seveda pa je najbolj razveseljivo to, da je stanovanje zgrajeno že v 5 mesecih.

Stiri vrstne hiše, ki jih sedaj gradijo pri Skofji Loki, bodo veljale okoli 16 milijonov dinarjev. Cena je še dokaj visoka, seveda bi bili stroški občutno nižji pri serijski

Delovni kolektiv podjetja »Elan« v Begunjah bo kmalu spet dobil nove prostore

Delo in problematika Vodne skupnosti za Gorenjsko

V borbi s hudourniki

nih 2.683 kubičnih metrov betona in 4.847 kubičnih metrov kamna. Največ teh objektov je bilo zgrajenih v zgornjesavski dolini, vendar pa so bila do sedaj po vsej Gorenjski sanirana le najbolj kritična mesta, kakor zavarovanje ceste preko Vrščica in objektov v Suhlju, pri Savskih jamah nad Jesenicami, pri Krivem plazu pod Vitranem, nadalje pri Suhi v Bohinju, pri Kropi in Lipnici, na Mošeniku in Ljubelju ter na Jezerskem, Zalem logu in Zireh.

V obdobju svojega obstoja je Vodna skupnost Gorenjske urejala in gradila tudi nekatere komunalne objekte in skrbela za preskrbo naselij z zdravno pitno vodo. V svojem programu je Vodna skupnost predvidevala gradnjo 30 objektov, od katerih jih je šest že dokončala, osemnajst jih gradi, medtem ko se ostala predvidena dela še niso pričela (stanje konec leta 1960). Med najvažnejše gradnje, pri katerih je bilo položeno 61 kilometrov vodovodov, spada obnovitev in razširitev kranjskega vodovoda in postavitve rezervne črpalnice, pomembna pa je tudi obnovitev loškega in jeseniškega vodovoda ter novogradnja vodovoda Tržič-Kovor-Naklo.

Na Gorenjskem se nahajajo najizrazitejši industrijski centri, ki svoje odpadke odvajajo kar v reke in potoke. Zato ugotavljamo žalostno dejstvo, da skoraj nima več čistih voda, ki nam razen ostalih gospodarskih koristi lahko služijo tudi kot estetski okras naših krajev. Pristojni organi so gospodarske organizacije že večkrat opozorili na nevarnost, ki lahko nastane zaradi onesnaženih voda. Podjetjem so bile izdane celo odločbe, s katerimi so bila ta zaledenja, da morajo čimprej zgraditi čistilne naprave. Vodna skupnost pa je pripravljena pomagati

GOSPODARSKE VESTI

2554 ladij v reškem pristanišču. V prvih štirih mesecih letošnjega leta je v reškem pristanišču pristalo 2554 ladij, od teh 504 tuje s skupno nosilnostjo 893.000 ton. Skupna tonaža vseh ladij, ki so v teh štirih mesecih pristale v reškem pristanišču, pa znaša 1.303.000 ton.

Največja polniška ladja. Splitska ladjedelnica bo začela v kratkem graditi prekooceansko ladjo, ki bo največja, kar jih je bilo doslej zgrajenih v naši državi. Bo trikrat večja od naših potniških ladij »Jugoslavije«, »Jadrana« in »Jedinstva«, naročila pa jo je neka brazilska družba.

Obmejni prehodi na Goriškem. V mesecu maju je prešlo mejo na Goriškem 72.392 jugoslovanskih in 26.161 italijanskih lastnikov dovolilnic. V primerjavi z lanskim majem se je število prehodov italijanskih državljanov zmanjšalo za 4.000, jugoslovanskih pa za 400.

Modernizacija ceste Krško-Drnovo. Cesta Krško-Drnovo, ki povezuje videmkrško občino z avtomobilsko cesto, je ena izmed najbolj

obremenjenih v novomeškem okraju. Po njej se namreč vsak dan prepelje nad 2500 ton tovora. Po predračunu bi za modernizacijo te ceste potrebovali približno 15 milijonov dinarjev.

Povečana proizvodnja v tovarni celuloze in papirja Videm-Krško. Dokaj napeti proizvodni plan v tovarni celuloze in papirja v Vidmu je delovni kolektiv presegel v prvih štirih mesecih za 2,5 odstotkov. Plan je namreč predvideval 22.401 tona blagovne proizvodnje, proizvedli pa so 23.003 tone izdelkov, kar je za 33 odstotkov več kakor v ustreznem lanskem obdobju.

Razstava sadnih sokov in koncentratov. V Ljubljani bo od 26. avgusta do 3. septembra letos v okviru VII. mednarodnega vinskega sejma že druga razstava sadnih sokov in koncentratov. Na tej razstavi se bodo ponovno zbrali vsi jugoslovanski proizvajalci sadnih sokov in pokazali obiskovalcem tiste zdrave pijače, za katere se v zadnjem času navdušuje večje število ljudi.

izdelavi posameznih delov. Prav tako bi zasebni graditelji lahko zmanjšali stroške s tem, da bi sami opravili nekatera pripravljala dela. Sedaj je na primer samo izkop zemlje veljal 1,4 milijona.

Vrstne hiše bodo imele betonske podstavke, zunanje stene bodo montažne, za vršne stene pa bo služilo vgrajeno pohištvo. Za izolacijo bo v zunanji steni 12,5 cm debela plast salomita, kar je popolnoma enakovredno 60 cm debelemu zidu. Vsako stanovanje bo imelo kuhinjo, dnevno sobo, 2 spalnice, sanitarije, v kleti pa palnico in garažo ter shrambo.

M. S.

Skrb za čimlepe dopuste

Kamnik - V tovarni Titan so poskrbeli za to, da bodo člani delovnega kolektiva čim bolje prebili svoje dopuste. Imajo že svoj dom v Izoli, pripravili pa bodo še vrsto dvodnevni izletov v razne kraje v Sloveniji. Vsak danveč se bo udeležil enakega izleta. Obiskali bodo Pohorje, Dolenjsko, Logarsko dolino in slovensko obalo. Cena posameznega izleta bo zelo nizka in primerna tako za vsakega člana delovnega kolektiva.

T. M.

slehnemu podjetju pri projektiranju teh naprav. Razen že navedenih okvornih del je Vodna skupnost Gorenjske sodelovala decembra 1959 leta pri zaustavljanju zemeljskega plazu nad republiško cesto v Trziču, ki je grozil z zavezitvijo Bistrice, naker bi bila poplavljenja podjetja Peko, LIP, BPT in nekateri stanovanjski objekti. Takojšnji ukrepi so nevarnost preprečili, vendar je plaz kljub temu povzročil občutno škodo.

Splošno je znan tudi problem sanacije blejskega jezera. Uprava za vodno gospodarstvo LRS je s sodelovanjem nekaterih univerzitetnih institutov izdelala načrt sanacije. Z začetnimi deli so že pričeli. Po pogodbi bo sanacija blejskega jezera finančno izvršil svet LRS s 50 procentno, Vodna skupnost Gorenjske s 45 procentno in Občinski ljudski odbor Bled s 5 procentno udeležbo. (pogodba je bila sklenjena pred združitvijo občin)

Ker je Gorenjska izrazito turistično področje, nam neurejeni hribovski potoki, hudourniška korita in plazišča nikakor ne morejo biti v ponos, razen tega pa stalno ogrožajo prometne komunikacije, naselja in uničujejo kmetijske površine. Predvsem bo potrebno še nadalje urejati hudournike v zgornjesavski dolini (Pišnica, Suhelj, Belca in Beli potok).

Področje regulacije pa so nižinski tokovi rek. Tu bo potrebno vsaj ob naseljih in industrijskih objektih urediti in zavarovati rečne bregove. Pri tem bomo pridobili nove površine, ki jih bomo lahko uporabili kot stavbni svet ali pa za poljedelstvo. Ta dela so nujno potrebna v vseh naseljih zgornjesavske doline, na Jesenicah, v Kranju, ob Trziški Bistrici ter v Skofji Loki in ob Selški ter Poljanski Sori.

MALI OGLASI

PRODAM

Prodaj motor DKW 175 ccm, letnik 1955. Ogled vsak dan popoldne in v nedeljo dopoldne. Vilfan, Zasavska 16, Orehek, Kranj 2395

Prodaj lepo novo kuhinjsko pohištvo s pomivalno mizo. »Pleskarstvo Cehovin«, Kranj - Primskovo 2372

Prodaj kompletno krušno peč. Kobal, Pot na Jošta 18, Kranj 2403

Prodaj skoraj nov Fiat 600. Naslov v oglašnem oddelku 2404

Prodaj moped »Pegassosport«. Sodnik Franc, Klanc 15, Komena 2405

Prodaj 2 mopeda »Colibri« po zelo ugodni ceni in roller 125 ccm. Naslov v oglašnem oddelku 2406

Ugodno prodaj ročno stiskalnice »Knakar«. Naslov v oglašnem oddelku 2407

Prodaj plemenskega vola. Bašaj 2 2408

Prodaj os nemške znamke za krožno žago (špindel) in skoraj novo konjsko vprego za voz zapeljivček. Zg. Brniki 28 2409

Poceni prodaj trofazno električno črpalko za hišni vodovod in oljno stikalo. Ogled v Elektrotehničnem podjetju na Jahačevem prehodu v Kranju 2410

Prodaj kravo, ki bo čez 1 teden tretjič telefila. Berčič Stefanija, Srednje Bitnje 39, Zabnica 2411

Prodaj skoraj nov gumi zapeljivček (preg) na 3 sedeže. Naslov v oglašnem oddelku 2412

Prodaj 6 tednov stare prašičke. Vopovlje 16, p. Cerklje 2413

Nujno prodaj Fiat 600. Lampe, Sp. Brniki, Cerklje 2414

Prodaj kravo 9 mesecev breje, težko okoli 500 kg. Mavčiče 22, Smednik 2415

Puch, avstrijski, črne barve, 250 ccm, dobro ohranjen, ugodno prodaj. Mrak Franc, Cankarjeva 16, Kranj 2416

Ugodno prodaj avto Topolino. Informacije: Cesta Staneta Zagorja 20, Kranj 2417

KUPIM

Kupim enostanovanjsko hišo, novejšo ali pa večsobno stanovanje v Kranju. Ponudbe pošljite pod šifro »Vseljivo« z opisom objekta 2418

Kupim jareke Leghorn. Naslov v oglašnem oddelku pod »Piške« 2419

Kupim 4 do 6 let starega konja, težkega nad 500 kg. Konj mora biti zdrav in sposoben za vsako delo. Porenta, Stara Loka 70, Skofja Loka 2422

OSTALO

Sprejem mizarskega vajenca. Hafner, mizar, Zasavska 2, Orehek, Kranj 2349

Sprejemno knjigovodkinjo, ki bi samostojno vodila knjigovodstvo tajništva in servisov. Nastop službe možen takoj. Plača po dogovoru. Stanovanjska skupnost »Vodovodni stolp«, Kranj 2366

Planinsko društvo Skofja Loka razpisuje delovno mesto oskrbnika (nabava, prevoz in prenos s konjem) in kuharice za planinsko postojanko DOM NA LUBNIKU. V poštev pride zakonski par, stalna zaposlitev. Ponudbe je poslati do 14. junija na Planinsko društvo Skofja Loka 2398

Sprejemmo takoj 2 točaja, lahko zakonski par, za bife v letnem kinu Partizan. Delikatosa Kranj 2399

Krojaškega vajenca(ko) sprejem. Podlpinik Franc, Solska 1, Strazišče, Kranj 2420

Posednik, star 40 let, želi poznatišv gleda žentive s poštnim kmečkim dekletom od 25 do 35 let - tudi vdova ni izključena. Resne ponudbe oddati v oglašni oddelku pod »Up življenja« 2421

Od Naklega preko Kranja do Kokrice sem izgubil žensko Rogovo kolo. Poštenega najditelja naprošam. Naj ga proti nagradi odda najbližji postaji LM 2423

Preključim blok št. 46314, izdan v Komisiji trgovini na ime Remic Marija 2424

Zamenjam družinsko hišico v Zadrugi - dve sobi in kuhinja za enako v Kamniku, Menguš ali na Gorenjskem. Naslov v oglašnem oddelku 2425

POSLOVANJE ZAVODA PRAVNE POMOČI ZA OBČINO JESENICE

Zavod Služba pravne pomoči za območje občine Jesenice daje pravno pomoč državljanom, držbenim organizacijam, stanovanjskim skupnostim in hišnim svetom - z

1. ustnimi pravnimi nasveti,
2. sestavljanjem listin (pogodb, oporok, izjav in drugo),
3. sestavljanjem vlog (prošenj, tožb, pritožb in drugih zahtevkov),
4. zastopanjem pred rednimi sodišči.

Zavod bo posloval od 15. junija 1961 na Jesenicah, Cesta Bratstva in enotnosti št. 1, II. nadst. vsak torek in četrtek od 15. do 19. ure.

Gostilna Lakner Kokrica 1886
hišno pomočnico 2426

Podpisani Nikolič Cedo iz Kranja, Kidričeva 11, preključim kot predsednik hišnega sveta te hiše žaljivi očitke, poskusa prevare, ki je bil objavljen v Glasu, 18. januarja 1961 o Furlan Ivanu, delavcu, Kidričeva 7, Kranj 2427

Nasel sem glušnik (auspuh). Lastnik ga dobi v Hrastju 263 2428

Maturanti 8 A in 8 B razreda iz leta 1956 praznujemo 5. obletnico mature v petek, 16. junija, na Visokem pri Pavelnu Likozar. Odhod z avtobusom iz Kranja ob 18.20 uri 2429

Avtomobilisti, motoristi! Prevleke za sedeže vseh vrst avtomobilov in motorjev Vam hitro in lepo izdelajo Bohorič, Gregoričeva 1, Kranj 2430

Društvo išče hišnika. Pogoji so ugodni. Stanovanje preskrbljeno. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku 2431

Trgovsko podjetje Knjigarna »Simon Jenko« Kranj obvešča vse cenjene odjemalce, da bo zaradi beljenja poslovnih prostorov trgovina zaprta 23. in 24. junija 1961. Istočasno obveščamo, da bo trgovina zaprta tudi v dnevi 29. in 30. junija ter 1. julija 1961 zaradi polletne inventure. Prosimo vse gospodarske organizacije, ustanove, podjetja in ostale potrošnike, da si pravočasno nabavijo potrebne predmete 2432

KINO

Jesenice »RADIO«: 15. in 16. junija ameriški barvni film PUSTOLOVSCINE TOMA SOJERA

Jesenice »PLAVZ«: 15. in 16. junija nemški barvni film UGRAB LJENA SREČA

Zirovnica: 14. junija ruski barvni film ILIJA MUROMEC

Dovje: 15. junija ruski barvni film ILIJA MUROMEC

Kropa: 15. junija ruski barvni film IDIOT ob 20. uri

Radovljica: 14. junija egiptovski film DEZELA SANJ ob 18. in 20. uri

Duplica: 14. junija ameriški barvni film VOZOVNI NA ZAHOD ob 18. uri, 15. junija isti film ob 20. uri

Kamnik: 14. junija francoski film MONTAPARNAS ob 20. uri, 15. junija isti film ob 17.15. uri

Kranj »STORŽIČ«: 14. junija francoski film VELIKI POGLEVAR ob 16., 18.10 in 20.20. uri, matineja istega filma ob 10. uri, 15. junija isti film ob 16. in 20.20. uri, 16. junija domači film TOVARIS PREDSEDNIK CENTER FOR ob 16., 18.10 in 20.20. uri

Letni kino »PARTIZAN«: 14. junija in 15. junija domači film TOVARIS PREDSEDNIK CENTER FOR ob 20.30. uri, 16. junija premiera francoskega filma ZAKLAD Z OBALE DURANCE ob 20.30. uri

Strazišče »SVOBODA«: 15. junija sovjetski barvni film RDEČE LISTJE ob 19. uri

ZANIMIVOSTI

Nov hotel v Rimu

Po načrtu italijanskega arhitekta in z ameriškim kapitalom gradnja v Rimu nov hotel, ki bo imel 186 sob s 372 posteljami. Vsaka soba bo opremljena s kopalnico, klimatskimi napravami, telefonom, radiom in televizorskim sprejemnikom; dve tretjini sob bo imelo razen tega svoj balkon. Obsežna restavracija bo nudila gostom hrano po italijanskem in ameriškem jedilniku.

V Pragi nova železniška postaja

V Pragi pripravljajo gradnjo novega glavnega kolodvora v zvezi z elektrifikacijo glavnih železniških prog. Stari kolodvor bodo podrli, na pridobljenem prostoru pa zgradili mednarodni hotel, postaja za helikopterje in uredili park.

Z. H. Jesenice
VPRASANJE: Ali pridobi vdova pravico do družinske pokojnine, če je mlajša od 45 let in ima otroka mlajšega od 10 let?

ODGOVOR: V skladu s 117. členom Zakona o pokojninskem zavarovanju (Uradni list FLRJ, številka 51-57) pridobi vdova, mlajša od 45 let pravico do družinske pokojnine, če ima mlajšega otroka od 15 let starosti.

P. R. Radovljica
VPRASANJE: Ali ste kot nosečnica, dolžna opravljati nadurno delo?

ODGOVOR: V skladu s 72. členom Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list FLRJ, št. 53-57) je prepovedano nadurno delo nosečnic.

V. Z. Radovljica
VPRASANJE: Ali lahko zahteva delodajalec od Vas, ki ste stari 18 let, da delate nadure.

ODGOVOR: V skladu s 82. čl. Zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. FLRJ št. 53-57) je prepovedano vsako nadurno delo mladoletnikom do 18 let.

O. B. Skofja Loka
VPRASANJE: Ali se nadomestilo, ki ga sprejmete zaradi skrajšanega delavnega časa šteje pri določitvi osnovne za invalidnino.

ODGOVOR: V skladu s 68. čl. Zakona o invalidskem zavarovanju (Ur. l. FLRJ št. 49-58) se nadomestilo šteje v pokojninsko osnovo.

P. V. Jesenice
VPRASANJE: Kot oporočni dedič bi se radi odpovedali dediščini v korist brata.

ODGOVOR: V skladu s 136. čl. Zakona o dedovanju (Ur. l. FLRJ št. 20-55) se boste odpovedali dediščini, ki jo boste podali do konca razprave.

M. L. Skofja Loka
VPRASANJE: V kolikem času po prenehanju delavnega razmerja, se morate prijaviti, da pridobite pravico do oskrbnine.

ODGOVOR: V skladu s 89. čl. Zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. FLRJ št. 53-57) se morate prijaviti v roku 1 meseca pri zavodu za posredovanje dela.

P. Z. Jesenice
VPRASANJE: Ker Vam sedanje delo škoduje zdravju, bi radi istega zamenjali, ali boste upravičeni do odškodnine.

ODGOVOR: V kolikor se bo ugodilo po invalidsko zdravstveni komisiji da Vam škoduje sedanje delovno mesto in predlagalo zamenjavo istega, boste v skladu s 24. čl. Zakona o invalidskem zavarovanju (Ur. l. FLRJ št. 49-58) boste upravičeni do nadomestila.

O. G. Skofja Loka
VPRASANJE: Kot dedič bi radi videli razdelitev dediščine.

ODGOVOR: V skladu s 147. čl. Zakona o dedovanju (Ur. l. FLRJ št. 20-55) lahko uradno zahtevate delitev dediščine.

Z. L. Kranj
VPRASANJE: Ali je dovoljeno vnašati v delavno knjižico oceno.

ODGOVOR: V skladu s 117. čl. Zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. FLRJ št. 53-57) ni dovoljeno vnašati v delavno knjižico negativne podatke.

M. R. Skofja Loka
VPRASANJE: Radi starosti bi radi izročili posestvo za dosmrtno preživljanje.

ODGOVOR: V skladu s 122. čl. Zakona o dedovanju (Ur. l. FLRJ št. 20-55) boste morali napraviti pismeno pogodbo, ki mora biti uverljiva po sodniku.

V. R. Kranj
VPRASANJE: Ali boste v času služenja vojaškega roka, zavarovani za slučaj invalidnosti.

ODGOVOR: V kolikor ste v 30 dneh po prenehanju delavnega razmerja stopili v JLA Vam v skladu s 22. čl. Zakona o invalidskem zavarovanju (Ur. l. FLRJ št. 49-58) pripadajo vse pravice iz invalidskega zavarovanja.

O. B. Radovljica
VPRASANJE: Ali se zemlja 30 % telesna okvara.

katero je oče izročil za časa življenja šteje v zapuščino.

ODGOVOR: V skladu s 114. čl. Zakona o dedovanju (Ur. l. FLRJ št. 20-55) se v zapuščini obravnava samo premoženje, ki ga je imel oče ob smrti.

M. Z. Kranj
VPRASANJE: Ali se lahko sile začasno delavno razmerje, če gre za nadomestitev delavca, ki je na zdravljenju.

ODGOVOR: V skladu s 134. čl. Zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. FLRJ št. 53-57) ker gre za zaposlitev delavca, ki mu je ta zaposlitev edina, se lahko sklene, le delavno razmerje za določen čas, to je za dobo 3 mesecev.

B. Z. Jesenice
VPRASANJE: Kakšnega značaja mora biti telesna okvara, da si zavarovavec pridobi invalidnino.

ODGOVOR: V skladu s 24. čl. Zakona o invalidskem zavarovanju (Ur. l. FLRJ št. 49-58) mora biti za dosego invalidnine najmanj 30 % telesna okvara.

S sodišča

PIVO, AVTO, NESREČA IN DVE LETI ZAPORA

»Fantje, ali sem jaz to storil? Dajte mi pištolo, da se ubijem!« Tako se je zgodel J. F., 23 letni klepar iz Kranja, nad žrtvijo svoje brezobzirne vožnje z osebnim avtom - Cuderman Cecilijo iz Tupalič. Ko se je peljala s kolesom proti domu jo je podrl tako, da je odletela v zid hiše, in sicer s tako silo, da je na mestu obležala mrtva. J. F. se je prepozno zavedel svoje krivde, kajti Cudermanova je z zločinom lobijskim dnom, zadušena v lastni krvi že izdihnila. Z njo pa je na cesti zopet obležala žrtev opitega vozača. To se je zgodilo ponoči tretjega aprila letos.

7. junija se je moral J. F. za to dejanje zagovarjati pred okrožnim sodiščem v Kranju. Priznal je, da je tistega dne izpil 6 do 7 steklenic piva, zaužil pa skoraj ničesar. Čeprav ceste proti Predvoru ni dobro poznal, se je v opitem stanju podal okoli 22. ure na pot. Skozi Tupalič je vozil s približno 70 km na uro. Cudermanove pred seboj sploh ni opazil, začutil je le nek udarec ob avtomobil. Ko je vozil še kak kilometer naprej, se je vendarle odločil za povratek. Tedaj je šele videl, kaj je storil.

Ze okolnost, da Cudermanove na kolesu sploh ni opazil pred seboj, je dosti zgovoren dokaz, v kakšnem stanju je tvegval vožnjo z avtom. Priča N. N. je povedal, da je stoječ ob cesti dajal znake, da naj ustavi, pa ga prav tako ni opazil. Priče so tudi potrdile, da je Cudermanova vozila pravilno, po desni strani ceste, obdolenec

pa je za njo privozil tako naglo, da so gume avtomobila kar zavile. Pri obdolžencu je preiskava ugotovila, da je bilo v krvi 206 ‰ reduktivnih snovi, kar pomeni, da je storilec použil veliko količino alkohola in bi v takem stanju, kakršen je bil, ne smel noben motorni vozač na pot. Na obravnavi je obdolenec svoje ravnanje obžaloval in bil tudi pripravljen poravnati vso škodo. Kljub njegovemu obžalovanju in mladosti, pa je moralo sodišče upoštevati kot težko obremenilno dejstvo njegovo opitost, pa tudi okolnost, da so primeri take brezobzirnosti in skrajne malomarnosti na naših cestah še vedno številni in žal velikokrat tudi usodni. Tako usodna in nepopravljiva je bila tudi posledica njegovega ravnanja.

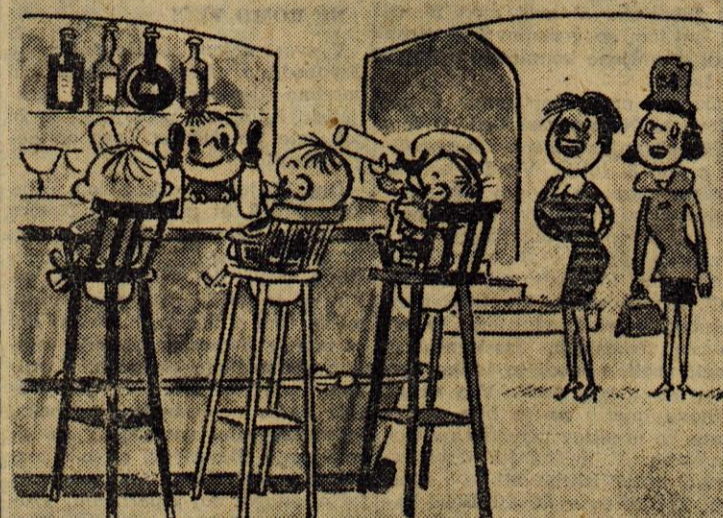
Za ta kaznivna dejanja, kakor ga je zakrivil J. F. določa kazenski zakonik v 4. odstavku 373. člena kazni strogega zapor, do osmih let. Sodišče pa mu je izreklo dve leti strogega zapor, odvzelo pa mu je tudi vozniško dovoljenje za dve leti.

Morda je bilo komu, ki je prisostvoval obravnavi, žal mladega fanta, ne smemo pa pozabiti, da pijani vozači motornih vozil povzročajo na naših z dneva v dan prometnejših cestah vedno hujše nevarnosti in posledice in da kazenske mere nimajo samo namene poboljšati storilca, temveč tudi vplivati na družbeno disciplino državljanov.

Alkoholizirani vozači sploh ne spadajo na ceste!

Največje mesto na svetu

Ko govorimo o največjih mestih na svetu običajno naštevamo New York, London in Tokio. Toda največji potencialni velikan med svetovnimi mesti je najbrž Los Angeles. To orjaško ljudsko naselje šteje danes okrog 5 milijonov prebivalcev, toda po prostornosti je prav gotovo največje mesto na svetu. Njegovo najoddaljenejšo predmestje je kakšnih 300 km od središča mesta. Vsako leto dobi Los Angeles 150 km novih cest. Los Angeles nima veliko nebotičnikov, temveč raste v širino. Na začetku stoletja je imelo mesto okrog 11 tisoč prebivalcev! V notranjosti mesta je okrog 1000 km avtoceste (petkrat več kakor v Franciji). Los Angeles ima nadalje 250 televizijskih družb.

»Danes je prijetno, ker sem jaz pripravil zabavo in ga pijemo na moj račun!«

BELEŽKA

Bolj prožno

Osnovni delovni čas pri nas je od 6. ure zjutraj do 14. ure. Uradni delajo od 7. ure do 14. ure. V zadnjem času se sicer v nekatere ustanovah in podjetjih uveljavlja nekaj (nebištvnih) sprememb. Vendar bo verjetno preteklo še precej časa, preden se bo pri nas uveljavil drugačen delovni nik.

Zato bi bilo (že zdavnaj) prav, če bi se tudi ostale službe prilagodile temu delavniku. Pisali smo že o kranjskih mlekarneh, ki so bile doslej odprte samo zjutraj - in bi bilo prav, da bi jih (vsaj nekatere) odprli tudi popoldne. Vse več je tudi trgovin, ki so odprte preko opoldneva. Morda tudi ne bi bilo napak, če bi nekatere uradi, ki imajo veliko opravka s strankami, večkrat na teden poslovali do tretje ure, namesto samo do dveh. Zna biti, da bi bilo to celo boljše kot popoldansko delo ob sredah.

Je pa nekaj kar pri sedanjem delavniku izrazito moti. To je organizacija lokalnega PTT prometa. Vse manjše pošte imajo namreč deljen delovnik, in sicer delajo do 12. ure in potem popoldne od 16. ali 17. ure dalje. Ta delavnik je zlasti neroden za tiste kraje, ki niso direktno vključeni v avtomatsko telefonsko omrežje. Po 12. uri namreč nihče ne more dobiti telefonske zveze s telefonskimi naročniki v teh krajih in obratno, čeprav traja delovnik gospodarskih organizacij v teh krajih do 14. ure.

Res je, da je težko na teh manjših poštah, kjer je po navadi zaposlen samo po en uslužbenec, organizirati dežurno službo. Toda morda bi se dalo to rešiti tako, da bi se osnovni delovnik vsaj teh pošt prilagodil delovniku gospodarskih organizacij. Če pa to ne, pa bi bile morda gospodarske organizacije v teh krajih (n. pr. Kropa) pripravljene z neko dodatno tarifo kriti stroške za nadurno delo poštinskih uslužbencev? -lk

Po naših trgovinah

HITRO IN OKUSNO

Ze dolgo imam v spominu drobno zanimivost, ki sem jo zasledila v nekem ženskem časopisu. Ta trdi, da Amerikance najraje uporabljajo konzervirano hrano, ker je najhitreje pripravljena in tudi najcenejša.

Naša živilska industrija je še na začetku, zato je konzerviranje hrane še zelo drago in le redke gospodinje jo uporabljajo v večji meri. Sicer je pa tudi izbor še zelo majhen, čeprav skoraj ni tedna, ko ne bi ta ali oni živilski kombinat izdal novega proizvoda. Posebno zaposlene žene se razveselijo vsake novosti, ki jim prinaša prihranek na času in popolnoma gotove ali polpripravljene hrane na našem trgu še dolgo časa ne bo preveč.

Tokrat si oglejmo, kaj lahko kupimo v naših trgovinah za hitro in enostavno pripravo sladice.

Mogoče bi najprej omenila vse vrste pudlingov, ki so najbolj poceni in pri nas tudi že dokaj znani. Zavitek zmesi za pudling stane le okoli 22 dinarjev, sami pa moramo dodati le mleko in sladkor. Če želimo boljše pudlingovo sladico, po kuhanju pudlingovo maso nalozimo v pravo kavo ali sadni sok namočene kekse in obložimo s toleno smetano. Tov. Franck iz Zagreba pa je pred kratkim začela izdelovati tudi pudlingov prasek, ki že vsebuje tudi mleko in sladkor in ga je treba zakuhati le v vodo. Cena je 110 din.

Veliko naših gospodinj je z navdušenjem sprejelo »Metka« mar-mornati kolač in »Metka« kakao-ve rezine. Cena zavitka je okoli 170 din in že vsebuje moko, sladkor, pecilni prašek, kakao, potrebno pa je dodati še jajce, mleko in maščobo.

Pred kratkim so naše trgovine dobile tudi Mix snežni kolač. Zavitek, ki stane 170 dinarjev, že vsebuje vse potrebne sestavine, tako da za pripravo potrebujemo samo še vodo.

Gospodinje, ki se bojijo priprave torte, bodo rade egle po biskvitnih oblatih. Pripravi morajo le še kremo, oblate namazati in torta je gotova. Vsi potrebni recepti so na samem ovitku.

Razen tega seveda ne smemo pozabiti, da lahko kupimo v trgovini tudi najrazličnejše kekse in druge slaščice, ki so res nekoliko dražji od tistih, ki jih pripravimo doma, vendar ne toliko, da bi se nam pekla doma izplačala, posebno še, če imamo za gospodinjstvo odmerjenega malo časa.

S. M.

GOSTOVANJE GLUHO-

NEMIH V KRANJU

KRANJ — Jutri zvečer bodo ljubitelji baleta v Kranju spet prišli na svoj račun. Kranjskemu občinstvu se bo ob 20. uri v Prešernovem gledališču predstavila iz baletnimi, pantomimnimi in folklornimi točkami gluhonema mladina iz Ljubljane. To privedev si kaže ogledati, saj je spored zelo kvaliteten in so izvajalci dosegli že lep uspeh tudi v tujini.

Program bo vodil znani igralec iz filma Kekec — Matija Barič.

Gostovanje v Kamniku

Delavsko prosvetno društvo Svoboda iz Vira pri Domžalah je naštudiral dramo Mateja Bora »Zvezde so večne.« S predstavami so gostovali v Kamniku in v Radomljah v okviru prireditve kulturnega tedna. Igro v režiji Hermana Breznika so Domžalčani lepo naštudirali.

Zgleden primer

Kamnik — Vodstvo Kino-doma je zopet poskrbelo za majhno presenečenje. Vsi tisti, ki spoštujejo in znajo ceniti jugoslovanski film, so lahko prišli na svoj račun. V redni program so namreč vpletli kar štiri celovečerne jugoslovanske filme: Vener je ponehal ob zori, Dobri stari pianino, Vrata ostanejo odprta in Razpoka v raju. Da bi si te filme lahko vsakdo ogledal, je bila vstopnina enotna — 20 dinarjev. Predstave so bile ob 17.15, tako da so imeli priložnost obiska tudi tisti dijaki, ki imajo pouk v popoldanskem času.

Komorni zbor z Jesenic pod vodstvom Poldeta Ulaga med nastopom

VELIK USPEH

KONCERTA OPERNIH MELODIJ NA JESENICA IN HRUŠICI

Ze nekaj let zaključujejo na Jesenicah koncertne sezone s koncerti opernih melodij, ki jih vedno izvajajo orkester in solisti jeseniške Glasbene šole ter pevski zbor jeseniške Svobode. Tako je bilo tudi letos na koncertu, ki je bil že 1. junija. Pomnoženi simfonični orkester pod taktirko Rada Klečarja je pokazal enakovrednega stalnim simfoničnim orkestrom tudi iz večjih mest kot so Jesenice. Navdušili so vokalnimi solisti, posebnega priznanja pa je bil deležen tudi komorni zbor Svobode. K doseženemu uspehu je pomagala tu izbira del C. W. Glucka,

W. A. Mozarta, G. Verdija, G. Bizeta, C. Gounoda in drugih. Vse skladbe so bile skrbno naštudirane in tudi kvalitetno izvajane. Višek za poslušalce pa je bil vsekakor duet Violeta in Alfreda iz Verdijeve Traviate, ki sta ga zapela sopranistka Pavelca Klečarja in tenorist Vlado Rotar. Močan vtis je zapustila tudi Gounodova baletna glasba iz Fausta.

Uspeh letošnjega koncerta je tudi v tem, da je bila dvorana Cufarjevega gledališča povsem zasedena. S tem Jeseničani niso dali priznanje le nastopajočim, tem-

več so tudi pokazali, da imajo izredno zanimanje za kvalitetne glasbene prireditve. Nič manjše zanimanje za enak koncert je bilo tudi med poslušalci na Hrušici, kjer so Jeseničani gostovali v soboto, 10. junija. Za tamkajšnje domačine je bil doslej ta koncert vsekakor najkvalitetnejša glasbena prireditev. Prav pa bi bilo, da bi Jeseničani gostovali tudi še v nekaterih drugih okoliških krajih. Pripravi smo lahko, da bi jih povsod z veseljem sprejeli, saj imamo na Gorenjskem nasploh zelo malo možnosti obiskovati podobne kvalitetne prireditve. U.

Festival jazz glasbe končan

Sto skladb v desetih urah

Na II. jugoslovanskem festivalu jazz glasbe so v nedeljo pozno v noč nekaj pred dvanajsto uro odzveneli zadnji zvoki, ki so štiri dolge večere polnili veliko dvorano Kazine na Bledu. Ne samo zvečer, po cele dneve od četrta do nedelje so skupine nastopajočih preizkušale svojo pripravljenost za odlični večerni nastop. Samo v programskem delu festivala na koncertnih večerih je 26 izvajalnih skupin: velikih ansamblov ali triov, kvartetov oziroma septetov, izvajalo okrog 100 skladb ali melodij, in sicer v kakih desetih urah, če seštejemo čas vseh štirih festivalskih koncertov.

Ni naš namen, da bi podajali izčrpano strokovno analizo letošnjega festivala, to bodo men-

da opravili drugi. Lahko pa zapišemo nekaj splošnih ugotovitev. Vsekakor II. festival v primerjavi

Še dve reviji

V LJUBLJANI ORKESTROV GLASBENIH ŠOL IN V NOVI GORICI GODB NA PIHALA

Medtem ko je bila že prejšnjo nedeljo v Ljubljani revija orkestror glasbenih šol, je bila minulo nedeljo v Novi Gorici revija godb na pihala. Na prvi reviji je nastopilo 11 orkestror, med njimi tudi orkester kranjske Glasbene šole. Za njihov nastop lahko napisemo, da so se s svojim sporedom in njegovo izvedbo vsekakor uvrstili med najboljše tovrstne ansamble.

Tako kot prva, tudi druga revija v Novi Gorici ni imela točkvalnega in ocenjevalnega sistema. Godbe na pihala so na zaključni republiški reviji le pokazale, kolikšno stopnjo glasbenega izpopretiranja in ustvarjanja smo dosegli na tem področju. Ugotovili

so, da je večina godb pokazala v primerjavi z lani velik napredek. To velja predvsem za godbe iz Trbovelj, Hrasnika, Raven, Velenja in Šoštanj, prav tako pa tudi za predstavnike z Gorenjske, in sicer iz Kranja in z Jesenic. Čeprav so se tokrat Kranjčani bolj izkazali, predvsem zaradi preciznosti v izvajanju in dokajšnji muzikalnosti, tudi perspektiva Jeseničanov obeta najbolje. Izkušnje, ki sta jih obe godbi odnesli z letošnje revije, jim bodo prav gotovo v veliko korist za prihodnje delo.

Med kranjskimi godbeniki zabavne glasbe

Vedro razpoloženje

PRED PRVO REVIO ZABAVNIH ORKESTROV V KOPRU

Ni dolgo, ko smo pisali o uspehih kranjskih godbenikov, mladinskega zabavnega orkestra, pri delavsko prosvetnem društvu Svoboda. Od okrajne revije zabavnih ansamblov, kjer je prav ta orkester dosegel zavidljiv uspeh, se doslej, razen na Jesenicah, občinstvu orkester še ni predstavil.

Sedaj mladi godbeniki marljivo vadijo za nastop na republiški reviji velikih in malih zabavnih orkestror, ki bo v Kopru še ta mesec. Za republiško revijo v Kopru, kjer bo nastopilo 11 malih in 7 velikih orkestror, so Kranjčani pripravili povsem nove priredbe zabavnih melodij, ki so vse težje, kot so jih igrali na okrajni reviji.

Razen tega se že sedaj pripravljajo na samostojni koncert zabavne glasbe, ki ga bodo priredili v času gorenjskega sejma, in sicer v dnevi od 28. julija do 8. avgusta. Člani orkestra se trudijo, da bi pridobili za svoje nastope tudi nekaj pevcev in bi s tem svoj program še bolj popestrili.

V jeseni bo orkester prirejal koncerte tudi po kranjskih delovnih kolektivih. Omeniti moramo tudi, da so se odnosi med godbo na pihala, upravo DPD »Svoboda« in člani orkestra občutno poboljšali. Orkester bo v kratkem dobil nova enotna notna stojala. Prav tako pa bodo lahko uporabljali tudi nekatere instrumente godbe na pihala, dokler jim DPD »Svoboda« ne bo kupilo novih.

M. Z.

Akademija v Podlonku

V odročnem hribovskem kraju, Podlonku nad Česnjico, so v soboto zvečer v počastitev 20-letnice ljudske vstaje jugoslovanskih narodov člani DPD »Svoboda« Primskovo pripravili v tamkajšnji osnovni šoli akademijo. Nastopili so recitatorji in ženski pevski zbor pod vodstvom Julke Mandelčeve. Omenjeni zbor, ki je povsod zelo prisrčno sprejet, ima namen obiskati še nekatere hribovske vasice.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

AUSCHWITZ 27

Dnevnik taboriščnega zdravnika

Dr. Wolff se začne pogovarjati z menoj. Seciranje, da ga zelo zanima. Žal doslej ni imel časa, da bi se udeležil seciranja v krematoriju. Zdaj pa, da se ukvarja z večjo znanstveno raziskavo. Zaradi tega me je tudi dal poklicati.

Gre za naslednje: V taborišču se zelo pogosto pojavlja proliv. V 90% vseh primerov je potek negativen — smrt. Klinično si je dr. Wolff o bolezni in njenem poteku popolnoma na jasnem. Doslej je napravil nekaj tisoč preiskav in si napravil o njih natančne zapiske. Za njegovo delo pa je nujno potrebno, da se ne vrednotijo le klinične ugotovitve, temveč tudi obdukcijski izvidi.

Na jasnem sem si! Tudi Wolff je »znanstveni raziskovalec«. »Raziskovalec« v dimu krematorija koncentracijskega taborišča. Tudi on bi se rad znanstveno okoristil s simptomi sto tisočev bolnih za diarejo, teh na 30 kilogramov shušanih človeških razvalin. Obdukcije, kakor si jih zamišlja on, naj bi pripomogle pri tej bolezni.

Kar je za dr. Mengeleja rasna ploditev, to je za Wolffa diareja.

Dr. Wolff meni, da bi za svoje raziskave potreboval 150 obdukcij. Dr. Mengeleju se zdi, da bi teh 150 obdukcij lahko opravil v treh tednih, če bi vsak dan seciral sedem trupel. Ugovarjam. Na noben način ne bi mogel opraviti dnevno več kot tri obdukcije, ker pričakujejo od mene temeljito, eksaktno delo. Zedinimo se, kakor sem predlagal.

Kratko kimanje z glavo in odpuščen sem. Nato obiščem svoje kolege v 12. polniški baraki. Vse se veseli zdravil, ki sem jih prinesel, in cigaret. Njihovi obrazi so brez poguma in izčrpani. Strahoten spomin na likvidacijo taborišča čeških Judov je še popolnoma svež. Iz svojega položaja ne vidi izhoda, zato so vsak dan bolj ubiti in potrti. Dobro vem, kako jim je pri srcu! Le da jaz nisem spoznal tega občutka počasi, temveč sem ga dojel v enem samem hipu — tedaj, ko so se pred menoj odprla vrata krematorija.

Vliva jim pogum in jih bodrim, naj nikar ne obupavajo. Izčrpano jim slikam položaj na frontah in vojno situacijo sploh, ki je za nas vedno ugodnejša. Zadovoljen sem, da jim morem dati trohico tolažbe, dasiravno sam ne verjamem svojim besedam.

S prisrčnim stiskom rok se poslovimo. V Auschwitzu je tudi pozdrav »na svidenje« izgubil svoj smisel. Ne upamo si ga več izgovoriti.

Druga za drugim mi dovažajo v secirno dvorano za grizo umrle bolnike dr. Wolffa. Pri trideseti obdukciji sem že in sedaj lahko zberem rezultate svojega dosedanjega dela.

V vseh primerih sem našel vnetje želodčne sluznice. Iz tega sledi krčenje žlez, ki izločajo prebavne sokove, predvsem solno kislino. Brez prebavnih sokov pa ni prebave, temveč nastane le »vretje hrane«.

Drugi izvid mojih preiskav je ugotovitev, da je sluznica tenkega črevesa, katere stena je skoro prosojna, vnetja. In ko odprem žolčni mehur, najdem v njem namesto rumenozelenega žolča le nekako sluzavo tekočino, ki nikakor ne more pospeševati prebave.

Četrty izvid je vnetje sluznice tudi debelega črevesa, stene tega dela črevesa so docela uničene, tenke kot papir in se trgajo. Ves prebavni trakt je — da se izrazim kot laik — postal nekaj odvodni kanal, ki v nekaj minutah odvde skozi telo iz želodca oddano hrano.

To delo je zame sila monotono. Bakteriološke preiskave opravlja najbrž laboratorij v Rajschem, malcem mestecu, oddaljenem kake tri kilometre od tu. Dela vodi moj sotrpni, svetovnoznani zdravnik dr. Mansfeld, nekoč profesor bakteriološke fakultete v Fünfkirchnu.

Ravno sem legel na divan za opoldanski odmor, ko se odpro vrata. Oberscharführer Mussfeld potisne v sobo tri neznanec v kaznjeniških oblačilih. Sporoči mi, da mi jih pošilja »kolega« dr. Mengele.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

Charles McCormac

31

BEG IZ SINGAPURA

Naslednje jutro smo bili pričre poroke v kampu. Oboji — Kitajci in Indonezijci — so bili oblečeni pranje; nihče ni delal, toda kakor hitro je sonce vzšlo in so kočje in drevesa okrog kampanga metala dolge ostre sence, sta nevesta in ženin s spremstvom prikoraila na odprt prostor sredi vasi. Tam sta bila dva bambusova stola z visokim naslonjalom, eden za nevesto, drugi za ženina. Dekle ni mogli imeti več kot štirinajst ali petnajst let, toda mlada nederja so se ji jedro črtala pod bogato poročno obleko. Skozi vse dopoldne in zgodnje popoldne je sedela tam molče, s sklonjeno glavo in upirala pogled v tla, vtem ko je ženin na stolu poleg nje z vencem okoli vratu neprenehoma govoril in sprejemal darila od sovaščanov kot kralj ob slovesnem sprejemu. Sonce je doseglo zenit, potlej pa se je počasi spuščalo za visoka drevesa. Zdaj so se vaščani brez hrupa zbrali okoli mladega para in ga tesno obkrožili. Don. Skinny, Roy in jaz smo jih napeto opazovali. Okoli slavnostnega prostora so zaneli ognje, da so praskajoči plameni risali čudne begajoče sence po nestrpnih ljudeh. Tedaj je ženin vstal, se obrnil k molčeči dekletki in jo nežno prijel, pa se nasmehnil in ji dvignil glavo, da sta se jima srečala pogleda. Nevesta mu je vrnila nasmeh. Potlej je razgrnil svoj sarong in ga ovil okoli neveste, da so njegove bogate gube zakrile oba. Tako zakrita si je nevesta odpela svoj sarong (ki je zdrknil na tla) in potlej sta skupaj krenila proti kolibi, ki so jo bili pripravili zanju in jo bogato okrasili s šopki cvetja.

Odhod poročnega para je bil znak za splošno veselje. Praznovanje in ples sta trajala pozno v noč in skupaj z vaščani smo tudi mi goltali močno žgano, sirupu podobno pljačo, dokler nam niso glave postale težke in se nas je lotil spamec. Ponoči

je pričelo pršeti iz svinčenega neba, toda ognji so še dalje močno svetili in veseljačenju ni bilo ne konca ne kraja. Ženin in nevesta sta bila prepričana sama sebi; nihče izmed na pol pijanih, divje razgretih vaščanov ju ni vzmirlil.

Zaradi drugega dne smo vstali in popili več posod vode, da bi si potolažili žejo zavoljo pijače, ki smo se je bili nalokali prejšnji večer. Vsi smo imeli mačka, Nang Sen pa, ki mu ni bilo videti, da ga je veseljačenje prizadelo, nas je obiskal hitro po zajtrku in rekel, da bi rad odpotoval kar je moč naglo.

Poslovili smo se — o mladoporočencih še vedno ni bilo duha ne sluha — in se znova spravili na stari prostor v tovarnjaku. Čez čas smo se spet dušili in znojili pod debelimi kavčukovimi zaviti, pa vdihavali smrad po petroleju in parfumu, ki ga je bilo v kantah okrog nas vse polno.

Sele zvečer smo se prvič ustavili. Nang Sen je zmetel proč kavčuk in nas založil s sadjem ter posušenimi ribami, zaviti v debele mesnate liste. Pri jedi nam je rekel, da bo treba potovati ponoči, ker bi utegnile biti v teh krajih japonske patrulje. Povedal je tudi, da Japonci kaj neradi stražarjajo ponoči.

To noč je bilo nebo temno in brez zvezd. Nang Sen nas je ure in ure vozil. Zdaj smo drdrali po urejeni cesti, potlej pa spet poskakovali po džungelski poti, prepreženi z drevesnimi koreninami tako goste kot lovke hobotnice. Tokrat smo ležali na zvitihi kavčuka in čeprav smo poskakovali, kot da bi nas kdo premetaval po žimnici, nam je bilo udobneje in zlahka smo dihal. Nang Sen je gotovo dobro poznal pot, kajti obstal ni prej kot malo pred svitlom, ko je zavozil s tovarnjakom s poti v goste podrast.

Tla so nam pod nogami naglo završela, ko smo poskakali z avtomobila. Precej sem zapazil roje komarjev, ki so brenčali okoli nog.

»Tukaj je doma malarija«, nam je pojasnil Nang Sen. Stopil je proti nečemu, kar je bilo videti kot grm činčone — velik je bil kot rododendron — in utrgal z njega za pest temnih, tesketajočih se listov.

»Nate, žvečite jih!« je velel. »Kinin vsebujejo.« Okus teh listov je bil neznan, trpek, toda Nang Sen nam je priporočil, naj jih žvečimo, dokler je v njih še kaj soka. Muzal se je, ko je gledal naše spakovanje, potlej pa nam je ponudil poprovice, povite v listje; te smo žvečili toliko časa, dokler ni izginil trpek okus iz ust.

Predem smo polegali na senčni jasi, porasli z bohotno travo, pod zavetjem nizko razvejanega grma, ki je nudil zaščito pred pekočim soncem, ne pa tudi pred komarji, nam je Nang Sen pokazal okrnelo palmo, katere podgovatni listi so štrleli okoli kot pahlaža. Z nožem je zarezal v mehko mesnato deblo in ven se je pocedila bledozelenkasta tekočina, ki jo je popil.

»Poskusite,« je rekel. Vsi smo jo pili, v začetku sicer nekoliko oprežno. Tekočina je bila rahlo kislasta, vendar ne zopna.

»Voda,« je pojasnil Nang Sen. »Kjer rastejo palme, človeku ni treba umreti od žeje.« Prespali smo ves vroči dan in potovali spet ponoči; druga dne je bilo enako. Ob svitu tretjega dne smo se pripeljali v naseljeno pokrajino, minili zaselke domačinskih kolib in nekaj požganih hiš Evropejcev. Nang Sen je vozil počasneje in naposled pognal tovarnjak na široko senčnato jaso tik ob cesti. Poskakali smo z vozila, on pa nas je odvedel čez gumijevce plantažo. Podoba je bila, da natanko ve za vsak korak. Po pol ure hitre hoje nas je privedel v kamp in potlej v eno izmed kolib. Zapovedal nam je, naj počakamo, smuknil je kolibo, pa se skoraj v hipu vrnil z majhno žensko, podobno ptici, za katero je dejal, da je njegova sestra. Premerila nas je od nog do glave, potlej pa v mešanici malajšine in kitajščine jela preklinjati in jadikovati nad našo umazano zunanostjo. Počutili smo se kot kregani šolarčki. Od nekega je prinesla čez nekaj časa nekaj kratkih srnje in močnih bombaževnatih hlač s kitajskimi vzorci. Nato nas je odločno porinila proti vodnemu koritu: »Umijte se!« je velela. »Pa hitro!«

»Je mogoče, kje dobim brizgalno?« sem vprašal. Nang Sen jo je prinesel, a še preden sem se utegnil briti, se je pojavila njegova sestra s škarnami in mi jela rezati brado, dokler mi ni ostalo na obrazu kakega pol palca dolgo strnišče, ki sem si ga potlej obrij. Ostali so si porazali brade, o briti pa niso hoteli nič slišati. Dva dni smo počivali pri Nang Senu in njegovi sestri, spali na žimnicah, vdihovali vonj odišavljenih sveč, ki so gorele pred malim Budhom v kotu kolibe. Naslednji večer se je prišel Nang Sen posloviti. Rekel je, naj se ne vzmirljamo, ker bo njegova sestra poskrbela za nas, toda storiti moramo natanko to, kar nam bo velela, kajti zdaj smo že v okolici Palembanga in Japoncev tu napolni kar mrgoli. Njegova sestra, katere ime je izgovarjal nekako tako kot »Bow«, bo urenila, da se bomo lahko spet odpravili na pot proti jugu, nam je zagotovil. Vsakemu je toplo stisnil roko. Skušal sem se mu zahvaliti, pa ni hotel ničesar slišati; le široko se je nasmehnil, da so se zablašali njegovi zlati zobje, se zasukal na petah in ne da bi nas pogledal, odločno odkorakal. Njegov odhod je zbudil v nas čuden občutek osamljenosti in bilo nam je pri srcu, ko da smo izgubili starega tovariša. Hoteli smo povprašati njegovo sestro o njem, ko nam je okoli desetih ponoči prinesla nekaj vročega v omaki, pa je bila njena malajška govorica tako revna, da je bil vsakršni pomenek malone nemogoč. Kako uro pred zoro nas je prebudila in nam velela, naj ji sledimo. Presenečeni nad zgodnjo uro — smo vstali, drhteli v meglenem mraku in komaj da zbujeni korakali za to neznanco osebo skozi gumijevce; kmalu smo dospeli na razrito pot in hodili po njej, dokler nismo zavonjali vode. Prav tisti hip, ko je vzhajalo sonce predrljo kopreno bledozlate meglice, smo uzrli reko. V senčnatem rokaru je bil skrit majhen čoln z nevelikim, pravokotnim jadrom; vkrcali smo se, pa ga potisnili od brega; »Bow« je ukazala ostalim, naj ležejo, jaz pa sem ji pomagal veslati proti sredini reke. Hitro smo zdrseli mivo ovinka in skozi zgodnje megle smo opazili obise v sokihi poslopj, širlečih nad nizkimi kolibami na bambusovih kolih.

Med športniki na podeželju

SKROMNOST IN VOLJA DO DELA

ŠTIRI DRUŠTVA TVD PARTIZAN s 360.000 DINARJI NA LETO

Vedno pišemo o kranjskem Triglavu, o stražki Mladosti, o jeseniških športnikih, manj pa smo se doslej dotaknili problemov, s katerimi se športniki ukvarjajo na podeželju, tam, kjer pravzaprav nimajo nič in vse šele ustvarjajo. To pot smo bili v Trbojah, Vogljah, na Visokem in v Preddvoru.

NISO IMELI NICESAR

V Trbojah so telesnovzgojno društvo »Partizan« ustanovili že v 1959. letu. Ob ustanovitvi niso imeli prav nič, niti najskromnejšega travnika. Edino orodno telovadbo so gojili v prostornem domu. Skratka, kljub skromnim pogojem za delo niso popustili. Vztrajali so, ker so videli, da je tudi šport na vasi potreben.

Lani so si s prostovoljnimi delom zgradili nogometno igrišče – letos pa že pripravljajo tudi atletsko stezo. Imajo nogometno moštvo, ki tekmuje v občinski nogometni ligi in je kandidat za najvišji naslov. Seveda pa ne zanemarjajo tudi drugih športnih panog, med njimi odbojko, namizni tenis, streljanje itd. V ostalih športnih disciplinah še ne tekmujejo v konkurenci, pač pa prirejajo razna prijateljska srečanja z ekipami iz sosednjih vasi. Denarja za vse leto in za vso dejavnost so dobili komaj 80.000 din. Sedaj pa združujejo v društvu nad 80 aktivnih članov.

NERAZUMEVANJE PRI DOMACINIH

V Vogljah deluje eno najmlajših društev »Partizan« v kranjskem okraju, saj so ga ustanovili komaj lani. Tu so športni delavci našli na precejšen odpor in nerazumevanje pri domačinih, zato gre vsa zasluga vodstvu društva, da je znalo obdržati vajeti v rokah in nadaljevati z delom.

Voglanske športnike najbolj tare to, ker še nimajo lastnega nogometnega igrišča, sredstev pa komaj 80.000 dinarjev na leto in nekaj nad 100 članov v društvu. Nimajo niti najskromnejše telovadnice, ali prostora, da bi vadili v njem. Zato si bodo pomagali z letnim telovadiščem in prav sedaj čakajo, da bo rešena prošnja za zemljišče, kjer si bodo zgradili nogometno igrišče, igrišče za odbojko in rokomet. Seveda vse to bodo naredili s prostovoljnimi delom. Atleti iz Vogelj bodo že letos nastopili na gorenjskem prvenstvu, nogometaši pa tekmujejo skupaj s Trbojani v občinski ligi. Povedati moramo, da so v TVD »Partizan« v Vogljah vključeni tudi športniki iz sosednje vasi Voklo.

NAJMLAJŠE DRUŠTVO

V Preddvoru imajo najmlajše društvo TVD »Partizan«, saj so ga ustanovili letos marca. Že pred leti so se v tem kraju zelo ukvarjali s športom. Potem pa je bilo tu nekaj časa mrtvilo. Sedaj so se mladi zavzeli in postavili telesnovzgojno društvo spet na noge. Igralci nogometne ekipe so sami prispevali denar, da so si kupili opremo in čevlje. Precejšnje razumevanje pa je imela tudi

osnovna organizacija Socialistične zveze, ki je za začetek prav tako dala nekaj sredstev.

Kot so nam povedali so imeli prav v nedeljo na sporedu odločilno srečanje za prvaka v kranjski občinski nogometni ligi, in sicer z moštvom iz Trboj. Tekma se je končala neodločeno (4:4). Dosegli so tudi že uspehe. V nogometu so premagali mladince s 6:2, s prvo ekipo šenčurske Svobode pa so igrali neodločeno 1:1.

Razen za nogomet pa se v Preddvoru navdušujejo tudi za rokomet, odbojko, atletiko in streljanje. V svoji sredini imajo pri strelcih zmagovalca tekmovanja za »Zlato puščico« na Gorenj-

skem, Jožeta Lombarja. Sredstev pa imajo za vse leto na razpolago le 50.000 dinarjev in so jih od teh 25.000 dinarjev že dobili.

Skoda je le, da nekatera podjetja v kranjski komuni niso izpolnila obljube, da bodo pomagala s skromnimi sredstvi športnikom v Preddvoru.

Ob zaključku obiska se mi vsiljuje misli, ki mi jih je povedal član UO TVD »Partizana« v Preddvoru, tovariš Roblek, da si bo marsikdo mislil, saj se jim ne izplača ukvarjati se s športom, toda ljudje na podeželju ne mislijo tako, še bolj vztrajno bodo nadaljevali delo, ker hočejo dokazati, da se da z najskromnejšimi sredstvi, skoraj iz nič, tudi nekaj narediti.

M. Živkovič

Končano občinsko nogometno tekmovanje

V zadnjem kolu odločitev

PRVE TRI EKIPE SO BILE ZELO IZENAČENE

Preteklo nedeljo je bilo končno prvenstveno tekmovanje tudi v kranjski občinski nogometni ligi, kjer nastopajo podeželska društva »Partizan«. Na sporedu sta bili še tekmi zadnjega kola med ekipama iz Preddvora in Trboj, odnosno Vogelj ter med ekipama iz Predoselj in šenčurske Svobode II. Prva tekma se je končala neodločeno 4:4, v drugi pa so nogometaši iz Predoselj zanesljivo premagali Svobodo II s 3:0.

Tako je ekipa Trboje-Voglj osvojila prvo mesto v tem tekmovanju, saj je v osmih tekmah zbrala 12 točk in je edina, ki je ostala neporažena. Za prvo mesto so se potegovali tudi nogometaši iz Preddvora in Predoselj. Moči teh treh so precej izenačene in je šele zadnje kolo odločilo vrstni red na lestvici, medtem ko so nogometaši z Visokega in Svobo-

de II znatno slabši in so zaostali kar za šest točk.

Tekmovanje je organizirala Gorenjska nogometna podzveza z namenom, da bi razširila nogomet tudi na podeželje. To ji je delno tudi uspelo, nekatera društva pa se zaradi pomanjkanja denarja

niso vključila v tekmovanje.

Končna lestvica pa je naslednja:	
Trb.-Voglj	8 4 4 0 32:15 12
Preddvor	8 3 4 1 40:20 10
Predoselj	8 4 2 2 25:17 10
Visoko	8 2 0 6 23:39 4
Svoboda II	8 1 2 5 16:45 4

R.

Škofjeloški TVD Partizan vzgaja mladi rod

ŠPORTNIKOV OB SORI

NAD 300 AKTIVNIH ŠPORTNIKOV

Škofja Loka, junija – V okviru TVD »Partizan« v Škofji Loki deluje preko 300 aktivnih športnikov v najrazličnejših športnih disciplinah, vseh članov v društvu pa je preko 600. Njihova aktivnost je še posebno velika sedaj, ko so na sporedu najrazličnejša tekmovanja. Poglejmo nekoliko v njihovo telovadnico in na igrišče na Puštalu in videli bomo, da je tam vse polno mladine, ki se ukvarja z nogometom, košarko, ali s kakšno drugo športno panogo.

Košarka postaja v Škofji Loki vsako leto bolj priljubljena igra

Se do nedavnega je bilo v Šk. Loki malo ljubiteljev košarke, še manj pa samih igralcev. V zadnjih dveh letih je za košarko zanimanje precej poraslo, prav tako se je število igralcev občutno povečalo, tako da imajo letos v Škofji Loki kar štiri košarkarske ekipe. Clani tekmujejo v I. slovenski ligi, mladinci, mladinke in pionirji pa v gorenjski podzvezni ligi. Prav gotovo so imeli največ uspehov doslej pionirji, saj so med gorenjskimi moštvi osvojili prvo mesto. Lahko ugotovimo, da je pri mladincih in pionirjih nekaj zelo kvalitetnih igralcev, ki bodo dostojno zamenjali igralce prvega moštva. Prav gotovo ima gimnazija in Škofjeloška osnovna šola največ zaslug, da je košarka postala v Škofji Loki tako priljubljena, saj jo sistematično gojijo v vseh razredih.

Mladinci izvrstni nogometaši

Od treh nogometnih moštev, ki nastopajo na tekmovanjih, je imelo doslej največ uspehov mladinsko moštvo, ki je bilo lani na Gorenjskem najboljšo. Upajo, da bodo tudi letos obdržali ta naslov. Na jesen nameravajo pomladiti starejšo moštvo z mladimi igralci. Vsem nogometašem v Škofji Loki manjka strokovnega kadra. Prav gotovo bi lahko starejši nogometaši s svojimi izkušnjami nudili pomoč mlajšim. Toda na žalost se to doslej ni zgodilo. – Stalni spremljevalec, ali bolje rečeno »oče« Škofjeloškega nogometa je tov. Andrej Balderman. Če bi imeli loški nogometaši več takšnih požrtvovalnih moži, bi dosegli v gorenjski nogometni ligi precej več uspehov.

Orodna telovadba je letos zaživila

Starejši Ločani se še spominjajo, da ima orodna telovadba v Škofji Loki že dolgoletno tradicijo. Letos vse kaže, da se ta vrsta športa v Loki spet uveljavlja. Mladi telovadci (Pogačnik, Hudec, Klemenčič in nekaj starejših), so zbrali okoli sebe mlajše perspektivne telovadce. Resno delo v zimskem času in sedaj, je že rodilo uspehe. Pionirska vrsta je letos osvojila prehodni pokal Gorenjske, med posamezniki so bili trije iz Škofje Loke najboljši v kranjskem okraju. Vse kaže, da bomo že nekaj let imeli tudi v Škofji Loki spet izvrstne telovadce.

Atletika, odbojka, rokomet – na mrtvi točki

Kraljica športov – atletika – v Škofji Loki še do danes ni zaživila, čeprav je precej mladih ljudi, ki kažejo za to športno disciplino veselje. Ovir je le v tem, da nimajo v društvu ljudi, ki bi znali okoli sebe zbrati mlade, navdušene za atletiko. Isto velja za odbojko in rokomet.

Tudi s splošno vadbo članov niso prišli nikamor naprej, prav zaradi pomanjkanja vodnikov. To še posebej občutijo najmlajši – čebančki, ki sploh nimajo človeka, ki bi z njimi delal.

Problemi, družabno življenje in ostalo

Škofjeloški športniki in ostali precej pogrešajo sodobno urejeno telovadnico. Sedanja, ki jo nameravajo obnoviti, še vedno ne bo zadostila vsem, ki se ob večerih zberejo v njej. V načrtu imajo gradnjo novega objekta, vendar za to nimajo denarja. Izdatkov za kritje sedanjih potreb imajo precej. Letos so nabavili raznih športnih rekvizitov za okoli pol milijona dinarjev. Prav tako bi

precej sredstev rabili za ureditev športnega igrišča na Puštalu.

Za športno in kulturno razvedrilo svojih članov so lani nabavili televizijski sprejemnik, ob katerem je skoraj vsak večer polno gledalcev. Tudi letos nameravajo organizirati taborjenje za svoje člane nekje ob morju.

Vsekakor moramo povedati, da je športno življenje v Škofji Loki dokaj pestro, in to še posebej sedaj v poletnih mesecih. Z večjimi denarnimi sredstvi, bi TVD »Partizan« v Škofji Loki dosegel še večje uspehe, kot jih je doslej.

Prav bi bilo, da bi tudi podjetja v občini in prihodnje prispevala nekaj sredstev za razvoj telesne kulture ob sotočju obeh Sor, kjer nastaja vse večje gospodarsko in kulturno središče v tem delu Gorenjske.

Vladko Rozman

Igrišča urejajo

Danes dopolnine se bodo prostovoljci, člani TVD »Partizan« iz Stražišča pri Kranju spet zbrali na telovadišču ob svojem domu. Približno 20 članov je s prostovoljnimi delom pričelo že minulo nedeljo in dokončalo vsa zemeljska dela, potrebna za gradnjo odbojkarkega igrišča, za jami za okoli v višino in daljino ter uredilo poseben prostor za priprave, s katerimi bodo lahko tudi na prostem postavili telovadno orodje. Razen zemeljskih del pa so položili že tudi vso potrebno kanalizacijo.

TVD »Partizan« iz Stražišča je doslej razvijalo svojo dejavnost samo v zaprtem prostoru, v telovadnici. Kljub temu, da je telovadnica prostorna in lepo urejena, pa je pomanjkanje igrišč vendarle oviralo uspešnejšo dejavnost, vsaj v poletnih mesecih.

n. n.

Pred republiškim odbojkarškim prvenstvom za mladinke

Letos na Bledu

Kranj – Odbor za odbojko pri Okrajni zvezi za telesno vzgojo Kranj in TVD »Partizan« Bled se že nekaj časa pripravljata na izvedbo letošnjega republiškega odbojkarškega prvenstva za mladinke, ki bo 21. in 25. junija na Bledu. Gorenjsko bosta na tem prvenstvu zastopali dve ekipi, ki pa še nista znani, ker jihi bodo verjetno sestavili iz vseh gorenjskih odbojkarških mladinskih ekip. Za republiškega prvaka se bo potegovala še vrsta drugih najboljših ekip iz vse Slovenije.

Pred VI. okrajnim zletom
Zveze tabornikov Kranj

Srečanje s koroškimi taborniki

ZLETA SE BO UDELEŽILO
OKOLI 1000 TABORNIKOV

KRANJ – Letos bodo taborniki kranjskega okraja priredili že svoj VI. tradicionalni taborniški zlet. Tokrat ga bodo organizirali od 29. junija do 5. julija na Poljanah nad Jesenicami. Zlet bo letos združen z veliko okrajno proslavo v počastitev 20. obletnice ljudske revolucije, ki bo 4. julija, prav tako na Poljanah nad Jesenicami.

Računajo, da se bo letos Zleta udeležilo okoli 800 tabornikov iz vsega okraja, in sicer bodo najštevilnejše zastopani Jeseničani z 250 taborniki, Kranjčani z 200, Škofjeločani s 100 in Tržičani s 50 taborniki. Računajo, da se bo ta številka še povečala na približno 1000 tabornikov. Razen Zleta tabornikov, bo v teh dneh na Poljanah nad Jesenicami tudi zbor mladih planincev iz kranjskega okraja, in sicer članov mladinskih sekcij pri gorenjskih planinskih društvih.

Letos so si gorenjski taborniki zbrali zelo primeren kraj za svojo največjo okrajno prireditev. Tabor bo stal na prostoru, iz katerega bo moč vsak dan organizirati izlet v okolico, na kraje, kjer so potekale hude borbe gorenjskih partizanov. Razen tega bodo v času Zleta organizirali tudi okrajni taborniški mnogoboj za naslov okrajnega prvaka. Vsak dan bodo pripravili večere ob tabornem ognju, kjer bodo na sporedu tudi razne pavske in recitacijske točke ter pripovedovanja znanih borec o dogodkih iz časov NOB. Posebej velja omeniti srečanje s koroškimi taborniki, ki bo 1. julija zve-

čer ob tabornem ognju. Mladina s Koroške in prav tako gorenjska mladina, sta za ta večer pripravili skupen kulturni spored.

Kot goste bodo na VI. okrajni zlet tabornikov povabili tudi tabornike iz sosednjih bratskih republik, še posebej pa iz Hrvaške, s katerimi imajo gorenjski taborniki v zadnjem času najprišrčnejše stike. Prav tako letos pričakujejo, da se bodo Zleta udeležili tudi belgijski taborniki, in sicer člani socialistične mladine pod imenom »Rdeči sokoli«. Zlet bodo izkoristili tudi za razne seminarje in predavanja pri vzgoji svojega vodstvenega kadra. Taborniki bodo prav tako pomagali pri urejanju prireditvenega prostora na Poljanah nad Jesenicami za osrednjo gorenjsko proslavo v počastitev 20. obletnice ljudske revolucije.

Prav tako se bodo gorenjski taborniki priključili tudi vsem šestim gorenjskim odredom, ki bodo šli v dnevi od 1. do 4. julija na partizanski pohod. Okoli 22 tabornikov z Gorenjske pa se bo udeležilo zvezne proslave v počastitev 20. obletnice ljudske revolucije v Titovih Užicah.

M. Z.

Za nogometaše in ljubitelje nogometa se je že začel čas dopustov

RAZGIBANA DEJAVNOST NA VISOKEM

Na Visokem je telesnovzgojna dejavnost precej razgibana. Dobro imajo urejeno telovadnico in zelo resno gojijo orodno telovadbo. – Razen tega imajo v tem kraju nogometno in atletsko ekipo, v nogometu tekmujejo v občinski ligi, v orodni telovadbi pa v gorenjski ligi.

V zadnjem času so pripravili vse potrebno, da bodo začeli z gradnjo športnih igrišč na Visokem, in sicer na prod ob Kokri. Denar, ki ga bodo dobili za les, posekan na prostoru za igrišča, bodo porabili za športne rekvizite in ostalo opremo. Na leto dobijo 120.000 dinarjev, v društvu pa dela nad 100 aktivnih športnikov.

NAŠ RAZGOVOR

Jeseni bo boljše?

Na Primskovem pri Kranju ima lutkarstvo že dolgo tradicijo. Lutkarji so več let zapored razveseljevali mlade in stare ljubitelje lutkarškega gledališča, jim prirejali različne igrice in jih zabavali. Žal, pa je danes slika povsem drugačna. Lutke ležijo pozabljene in se zanje nihče več ne zmeni. Zakaj kar naenkrat takšno zadušje? O tem

smo se pozanimali pri Julki Mandelčevi, zvesti igralki lutkovnega gledališča, vse od nje gove ustanovitve. Takole nam je med drugim dejala:

»Dokler smo domovali v spodnjem prostoru Zadrutnega doma, nam je bilo kar lepo. Vanj smo postavili oderček in tu so se vrstile vaje iz čneva v dan in nato seveda tudi predstave,

ki so bile vedno polne obiskovalcev. Žal pa so se v ta prostor iz razumljivih vzrokov vselili strelci, ker namreč njihovi prejšnji prostori niso več ustrezali. Mnogi so nam obljubili, da bodo za nas dobili drug prostor, vendar je do danes ostalo samo pri obljubah.

»Zanima me, koliko članov šteje vaša lutkovna sekcija, katere igrice ste nazadnje uprizorjali in kdaj?«

»Imamo ročne in marionetne lutke, vseh skupaj okrog 30. Ročnih lutkarjev je bilo 8, marionetnih pa okrog 12. Imeli smo naščudiranih več igrice, med zadnjimi »Janka in Metko«, »Sneguljčica«, »Carobni klobuk«

in »Bahač«. S slednjo smo nastopili še v času letošnjega novejše praznovanja. Ves čas je vodil sekcijo prizadevni Ivan Cipe s Primskovega. Razen uprizorjanja igrice na domačem odru, smo mnoge gostovali tudi po okoliških krajih.

»Upam da kljub težkim pogojem niste povsem izgubili voljo do lutkarstva.«

»Volje do dela smo imeli vedno na pretek, zato nam je ta še vedno ostala. Čez poletje bomo kot navedno vse potrebno uredili, popravili in oblekli lutke, seveda v upanju, da bomo jeseni pod boljšimi pogoji lahko redno pričeli z vajami.

M. F.